

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงถวัลย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๑/๒๕๕๖

วันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด กรณีนายรักเกียรติ สุขชนะ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ วรรคสอง

ด้วยเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๕ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด กรณีนายรักเกียรติ สุขชนะ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหลายตำแหน่ง จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาผลการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินที่นายรักเกียรติ สุขชนะ ผู้ถูกร้อง ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุมครั้งที่ ๗๒/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๕ แล้วมีมติเป็นเอกฉันท์ ด้วยคะแนนเสียง ๕ เสียง ว่า นายรักเกียรติ สุขชนะ จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ต่อไป โดยมีรายละเอียดตามคำร้องดังต่อไปนี้

๑. นายรักเกียรติ สุขชนะ ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดังนี้

๑.๑ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นการดำรงตำแหน่งก่อนที่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันใช้บังคับ รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันใช้บังคับ เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ จึงถือว่าเข้าดำรงตำแหน่งวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐

๑.๒ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ในรัฐบาล พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นการดำรงตำแหน่งก่อนที่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันใช้บังคับ รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันใช้บังคับ เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ จึงถือว่าเข้าดำรงตำแหน่ง วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ และพ้นจากตำแหน่งวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

๑.๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ในรัฐบาล นายชวน หลีกภัย เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ และพ้นจากตำแหน่งวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑

นายรักเกียรติ สุขชนะ จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ (๒) และ (๓) จึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๒๕๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๒. นายรักเกียรติ สุขชนะ ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๗ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในแต่ละตำแหน่งตามวาระ ๘ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑	กรณีเข้ารับตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐)	ยื่นบัญชีเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐
ครั้งที่ ๒	กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง ยื่นเป็นบัญชีเดียวกัน รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ (วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ - วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐)	
ครั้งที่ ๓	กรณีเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงสาธารณสุข (วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐)	ยื่นบัญชีเมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๐
ครั้งที่ ๔	กรณีพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงสาธารณสุข (วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑)	ยื่นบัญชีเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๑
ครั้งที่ ๕	กรณีพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีประจำ สำนักนายกรัฐมนตรี ครบ ๑ ปี (วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๑)	ยื่นบัญชีเมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๑
ครั้งที่ ๖	กรณีพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงสาธารณสุข ครบ ๑ ปี (วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๒)	ยื่นบัญชีเมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๗	กรณีพ้นจากตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๓)	ยื่นบัญชีเมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๓
ครั้งที่ ๘	กรณีพ้นจากตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ครบ ๑ ปี (วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๔)	ยื่นบัญชีเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๔

เนื่องจากมีผู้มีชื่อได้กล่าวหาร้องเรียนต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. สรุปความได้ว่า ตามบัญชีทรัพย์สินของนายรักเกียรติ สุขชนะ ที่เปิดเผยโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ปรากฏว่า นายรักเกียรติ สุขชนะ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และคู่สมรส มีพฤติกรรกร่ำรวยผิดปกติ เพราะมีเงินเข้าออกในบัญชีจำนวนสองร้อยล้านบาทเศษ นำสงสัยว่าเงินจำนวนดังกล่าว เกี่ยวข้องกับการทุจริตจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ ที่ผู้ถูกร้องถูกกล่าวหาว่ามีส่วนเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ผู้ถูกร้องยังซื้อที่ดินมีโฉนดในจังหวัดปทุมธานี และได้โอนขายให้บริษัทจำหน่ายยาและเวชภัณฑ์ในราคา ๖ ล้านบาทเศษ ซึ่งต่ำกว่าราคาซื้อขายมาก่อนครบกำหนดแจ้งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน โดยไม่ได้แจ้งการขายที่ดินแปลงนี้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน

๓. คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๔ มอบหมายให้คณะอนุกรรมการไต่สวนกรณีนายรักเกียรติ สุขชนะ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ถูกกล่าวหาว่าร่ำรวยผิดปกติ ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินของนายรักเกียรติ สุขชนะ ที่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ไว้แล้วด้วย โดยให้นำข้อมูล ข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานที่ได้จากการไต่สวนข้อเท็จจริงกรณีถูกกล่าวหาว่าร่ำรวยผิดปกติ ไปประกอบการพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว แล้วสรุปผลการตรวจสอบเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาวินิจฉัยต่อไป

๔. คณะอนุกรรมการไต่สวนตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินพบว่า นายรักเกียรติ สุขชนะ ไม่แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ๔ กรณี ดังนี้

กรณีที่ ๑ ไม่แสดงรายการทรัพย์สินที่อยู่ในชื่อของตนเอง นางสุรกัญญา สุขชนะ คู่สมรส และนายสุวิชา สุขชนะ บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

กรณีที่ ๒ ไม่แสดงรายการทรัพย์สิน (เงินฝากธนาคาร) ของตนเอง และ/หรือนางสุรกัญญา สุขชนะ คู่สมรส ที่อยู่ในชื่อของผู้อื่น ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

กรณีที่ ๓ ปกปิดทรัพย์สิน (ที่ดิน) ของตนเองโดยทำนิติกรรมอำพรางโอนสิทธิครอบครองที่ดินไปอยู่ในชื่อของบุคคลอื่น

กรณีที่ ๔ แสดงรายการหนี้สินเท็จ

โดยมีรายละเอียดแห่งข้อเท็จจริง ดังนี้

กรณีที่ ๑ ไม่แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่อยู่ในชื่อของตนเอง นางสุรกัญญา สุขชนะ คู่สมรส และนายสุวิชา สุขชนะ บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน มีรายละเอียดที่ไม่แสดงรายการ ดังนี้

- (๑) เงินฝากธนาคาร ในชื่อของตนเอง ๗ บัญชี จำนวน ๔๑,๕๐๓.๑๘ - ๕๑,๓๗๗.๓๗ บาท
 (๒) ยานพาหนะ ในชื่อของตนเองและนางสุรกัญญา สุขชนะ คู่สมรส จำนวน ๔ คัน
 (๓) เงินลงทุน ในชื่อของตนเอง คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ในห้างหุ้นส่วนจำกัด สุวิชาฟาร์ม รวมจำนวน ๒๐ ล้านบาท

ทั้งนี้ นายรักเกียรติ สุขชนะ ไม่ได้แสดงรายการทรัพย์สินดังกล่าวในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สิน กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และกรณีเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รวม ๓ ครั้ง

กรณีที่ ๒ ไม่แสดงรายการทรัพย์สิน (เงินฝากธนาคาร) ของตนเอง และ/หรือคู่สมรส ที่อยู่ในชื่อของคนอื่น มีรายละเอียด ดังนี้

ก. ไม่แสดงรายการทรัพย์สิน (เงินฝากธนาคาร) ของตนเอง ที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่น

(๑) บัญชีเงินฝากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาประดิพัทธ์ ในชื่อของนายพิษณุกร อุดรสถิตย์ จำนวน ๒ บัญชี ในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๔, ๕ และ ๖ คือ

- บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ เลขที่ ๐๓๔-๑-๖๖๖๗๗-๗ และ

- บัญชีเงินฝากกระแสรายวัน เลขที่ ๐๓๔-๖-๐๕๒๐๓-๓ (ซึ่งเปิดเพื่อใช้เช็ค

โดยใช้คู่กับบัญชีออมทรัพย์บัญชีแรก เลขที่ ๐๓๔-๑-๖๖๖๗๗-๗)

โดยผู้ร้องอ้างว่าผู้ถูกร้องจงใจปกปิดบัญชีเงินฝากทั้งสองซึ่งอยู่ในชื่อนายพิษณุกร ผู้ถูกร้องรับว่า เป็นบัญชีเงินฝากของตน ซึ่งเปิดบัญชีเมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๑ โดยใช้เช็ค จำนวน ๒ ฉบับ จำนวนเงิน ๔๕,๗๕๐,๐๐๐ บาท ได้จากการเล่นการพนัน โดยได้ขอหลักฐานที่ใช้ในการเปิดบัญชีจากนายพิษณุกร ไปเปิดบัญชีในชื่อของนายพิษณุกร ทั้ง ๒ บัญชี โดยนายพิษณุกร ยินยอมและผู้ถูกร้องเป็นผู้ลงนามเบิกถอนเงินและลงชื่อสั่งจ่ายเช็คมาโดยตลอด

(๒) บัญชีเงินฝากในชื่อของนายจิรายุ จรัสเสถียร จำนวน ๒ บัญชี คือ

- บัญชีธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขางามวงศ์วาน (บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ เลขที่ ๓๑๕-๒-๖๒๕๔๕-๗) ในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๓

ผู้ร้องอ้างว่าบัญชีดังกล่าว เปิดบัญชีเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ โดยใช้เช็คของผู้ถูกร้อง จำนวน ๓๐,๐๘๐,๐๐๐ บาท ที่ได้จากการเล่นการพนัน ซึ่งผู้ถูกร้องก็ได้ชี้แจงว่าบัญชีเงินฝากนั้น เป็นของนายจิรายุ แต่นายจิรายุนำเช็คที่ผู้ถูกร้องเล่นการพนันได้จำนวน ๓๐,๐๘๐,๐๐๐ บาท ซึ่งผู้ถูกร้องมอบให้ไปดำเนินการเรียกเก็บโดยนำไปเข้าบัญชีของนายจิรายุโดยผู้ถูกร้องไม่ทราบ ประกอบกับเงินดังกล่าว ไม่ใช่เป็นการได้มาจากการที่ผู้ถูกร้องปฏิบัติตามหน้าที่หรือใช้อำนาจในการดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงสาธารณสุข ผู้ถูกร้องจึงไม่มีหน้าที่ต้องแสดงรายการบัญชีเงินฝากซึ่งเป็นของนายจิรายุไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ของผู้ถูกร้องที่ยื่นต่อผู้ร้อง และที่ผู้ร้องอ้างว่าการที่ผู้ถูกร้องมีหนังสือถึงคณะกรรมการไต่สวน ฯ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ ว่า บัญชีเงินฝากดังกล่าวเป็นของนายจิรายุ แต่ยอมรับว่าเงินฝากในบัญชีเป็นของผู้ถูกร้อง และเหตุที่ขอแจ้งเพิ่มเติมด้วยว่ามียอดคงเหลือในบัญชี ณ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ จำนวน ๕,๑๒๐,๐๐๐ บาท ก็เพราะในขณะที่ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องนั้น ผู้ถูกร้องเข้าใจผิดว่าให้แจ้งยอดรายการทรัพย์สินเพียงถึงวันที่เข้ารับตำแหน่งคือ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ไม่ใช่วันที่ยื่นบัญชี

- บัญชีธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) สาขานนทบุรี ๑ บางกะปิ (บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ เลขที่ ๐๗๗-๒-๕๗๑๕๑-๘) ในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๔, ๕ และ ๖

จากคำร้องและคำรับของผู้ถูกร้อง ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า มีการเปิดบัญชีโดยเช็คของผู้ถูกร้อง จำนวน ๑๑,๓๕๐,๐๐๐ บาท ซึ่งได้จากการเล่นการพนัน โดยพันตำรวจโท ปกรณ์ เสริมสุวรรณ เป็นผู้สั่งจ่ายเปิดบัญชีวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๐ วันเดียวกับที่ลงวันที่ในเช็ค แต่ผู้ถูกร้องอ้างว่าเมื่อเรียกเก็บเงินตามเช็ควันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๐ แล้ว ก็ให้นายจิรายุ ดำเนินการโอนให้แก่นายเจ้านี่ของผู้ถูกร้อง คือ นายภาณุวัฒน์ ตั้งสกุลสถาพร และนายวิทยา เทียนทอง คงเหลือ ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท และนายจิรายุได้นำเงินส่วนที่เหลือคืนผู้ถูกร้องทั้งหมดในวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๐ นั้น เงินในบัญชีเงินฝากนี้ หลังจากวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๐ จึงเป็นของนายจิรายุ ดังนั้นยอดเงินคงเหลือในบัญชีนี้ในวันยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ครั้งที่ ๔, ๕ และ ๖ จึงเป็นเงินของนายจิรายุ

ข. ไม่แสดงรายการทรัพย์สิน (เงินฝากธนาคาร) ของคู่สมรส ที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่น

(๑) บัญชีเงินฝากในชื่อของนายพิชญกร รวม ๒ บัญชี ในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๑, ๒ และ ๓ ดังนี้

- บัญชีเงินฝากประจำธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาสี่แยกสะพานกรุงธน เลขที่ ๐๓๗-๒-๐๒๕๑๖-๑ ยอดเงิน ณ วันที่ยื่นบัญชี ทั้ง ๓ ครั้ง จำนวน ๑๔,๐๐๓,๕๘๓.๘๒ บาท และ

- บัญชีเงินฝากประจำธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขานนทบุรี เลขที่ ๑๒๒-๑-๐๑๒๕๓-๕ ยอดเงิน ณ วันที่ยื่นบัญชี ทั้ง ๓ ครั้ง จำนวน ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท

(๒) บัตรเงินฝากธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ในชื่อของเรือดริหญิง พัชราภรณ์ บุญยงค์ ในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๔, ๕ รวม ๒ ฉบับ ฝากเมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๑ ครบกำหนดวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ ดังนี้

- บัตรเงินฝาก เลขที่ PYO.A. ๓๖๒/๑๓๑๑ จำนวน ๖,๖๐๐,๐๐๐ บาท
- บัตรเงินฝาก เลขที่ PYO.A. ๓๖๓/๑๘๑๖ จำนวน ๑๗,๑๐๐,๐๐๐ บาท

(๓) บัตรเงินฝากธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ในชื่อของนางสุนทรี วิโรจน์เวชภัณฑ์ ในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๔ และ ๕ รวม ๒ ฉบับ ฝากเมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๔๑ ครบกำหนดวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๑ ดังนี้

- บัตรเงินฝาก เลขที่ PYO.A. ๓๖๐/๑๖๐๖ จำนวน ๕,๘๐๐,๐๐๐ บาท
- บัตรเงินฝาก เลขที่ PYO.A. ๓๖๑/๑๔๔๑ จำนวน ๑๐,๕๐๐,๐๐๐ บาท

ข้อเท็จจริงได้ความจากผู้ถูกร้องว่า ไม่เคยทราบถึงบัญชีเงินฝากและบัตรเงินฝากข้างต้นนี้ เพราะนางสุรภักัญญาแอบเก็บสะสมไว้ และไม่ได้แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ของผู้ถูกร้องที่ยื่นต่อผู้ร้อง (โดยผู้ถูกร้องไม่เคยชี้แจงต่อผู้ร้องมาโดยตลอด) ผู้ถูกร้องทราบถึงรายการทรัพย์สินที่นางสุรภักัญญาแอบเก็บสะสมไว้ ก็ต่อเมื่อผู้ถูกร้องได้รับแจ้งข้อกล่าวหาจากคณะกรรมการไต่สวน ฯ จึงได้ให้นางสุรภักัญญาจัดทำคำชี้แจงต่อคณะกรรมการไต่สวน ฯ โดยนางสุรภักัญญา ระบุว่า เป็นทรัพย์สินของนางสุรภักัญญาและจงใจปกปิดไม่ให้ผู้ถูกร้องทราบ เนื่องจากนางสุรภักัญญา มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ถูกร้องเพราะผู้ถูกร้องไปอยู่กับหญิงอื่นฉันท์สามีภริยาจนมีบุตรด้วยกัน นางสุรภักัญญาจึงจำเป็นต้องเก็บทรัพย์สินบางส่วนไว้เพื่ออนาคตของตนเองและบุตร ผู้ถูกร้องไม่เคยทราบถึงความมีอยู่ของทรัพย์สินในส่วนนี้ จึงจะอ้างว่าผู้ถูกร้องจงใจปกปิดทรัพย์สินดังกล่าวต่อผู้ร้องไม่ได้

กรณีที่ ๓ ปกปิดทรัพย์สิน (ที่ดิน) ของตนเอง โดยทำนิติกรรมอำพรางโอนสิทธิครอบครองไปอยู่ในชื่อของบุคคลอื่น

ข้อเท็จจริงได้ความว่า นายรักเกียรติ สุขชนะ ได้ซื้อที่ดินในท้องที่ตำบลโนนปอแดง (ผาขาว) อำเภอผาขาว (ภูกระดึง) จังหวัดเลย จากบุคคลต่างๆ จำนวน ๓๕ แปลง รวมเนื้อที่ ๘๕๔ ไร่ ๑ งาน ๓๗ ตารางวา ระหว่างเดือนสิงหาคม - ตุลาคม ๒๕๓๕ ในราคา ๑๓,๒๗๕,๐๐๐ บาท นายรักเกียรติ สุขชนะ ได้แสดงรายการที่ดินดังกล่าวไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการป.ป.ช. รวม ๕ ครั้ง ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๒ นายรักเกียรติ สุขชนะ ได้จดทะเบียนโอนขายที่ดินทั้ง ๓๕ แปลง ให้กับนายกิติ ชาติบัญชากร ในราคา ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยอ้างว่า เคยกู้เงินจากนายกิติ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งแก่นายบุญหลง ถาคำฟู ประมาณ ๑๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท และได้โอนที่ดิน ๓๕ แปลงดังกล่าวเป็นการใช้หนี้ให้ คณะกรรมการไต่สวน ฯ พิจารณาพยานหลักฐานแล้วเห็นว่า น่าเชื่อว่าในขณะที่ซื้อที่ดินดังกล่าว (สิงหาคม - ตุลาคม ๒๕๓๕) นายรักเกียรติ สุขชนะ มีเงินสดมากกว่า ๑๓ ล้านบาท จึงไม่มีความจำเป็นต้องกู้ยืมเงินนายกิติ

นอกจากนี้ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๗ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก่อนวันโอนที่ดินใช้นั้น จำนวน ๕ ครั้ง ไม่ปรากฏว่านายรักเกียรติ สุขชนะ ได้กล่าวอ้างรายการหนี้สินดังกล่าวไว้ในบัญชี ๗ แต่อย่างใด นิติกรรมซื้อขายที่ดิน ตามหนังสือสัญญาขายที่ดินรวม ๓๕ แปลง เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๒ ณ ที่ว่าการอำเภอผาขาว จังหวัดเลย ระหว่างนายรักเกียรติ สุขชนะ กับนายกิติ จึงเป็นการทำนิติกรรมอำพรางเพื่อมิให้บุคคลอื่นทราบว่านายรักเกียรติ สุขชนะ เป็นเจ้าของที่ดินที่แท้จริง

เมื่อรายการทรัพย์สิน (ที่ดิน) ดังกล่าวเป็นของนายรักเกียรติ สุขชนะ ดังนั้น นายรักเกียรติ สุขชนะ จึงต้องแสดงทรัพย์สินนั้นในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. อีก ๓ ครั้ง ในกรณีพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ครบ ๑ ปี กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ครบ ๑ ปี

กรณีที่ ๔ แสดงรายการหนี้สินเท็จ

นายรักเกียรติ สุขชนะ ได้แสดงว่ามีหนี้สิน จำนวน ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ๓ ครั้ง (กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งยื่นเป็นบัญชีเดียวกัน และกรณีเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข) หนี้สินดังกล่าวได้แก่

(๑) หนี้เงินกู้ นายระวี อุ่นภัทร ตามสัญญาเงินกู้ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ จำนวน ๑๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

(๒) หนี้เงินกู้นายไพจิตร ก่ออมรทรัพย์ ตามหนังสือสัญญากู้เงินตามกฎหมายใหม่ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ จำนวน ๑๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

การกู้ยืมเงินระหว่าง นายรักเกียรติ สุขชนะ กับนายระวี อุ่นภัทร ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ จำนวนเงิน ๑๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท และการกู้ยืมเงินระหว่างนายรักเกียรติ สุขชนะ กับนายไพจิตร ก่ออมรทรัพย์ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ จำนวนเงิน ๑๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ผู้ให้กู้ยืมทั้งสองไม่ได้จ่ายเงินกู้ยืมให้แก่ นายรักเกียรติ สุขชนะ ตามสัญญา

๖. ความเห็นของคณะอนุกรรมการไต่สวน

กรณีที่ ๑ ที่ไม่แสดงทรัพย์สินในชื่อของตนเอง คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะนั้น เมื่อพิเคราะห์คำชี้แจงของนายรักเกียรติ สุขชนะ ประกอบพยานหลักฐานแล้วเห็นว่า เงินฝากที่ไม่แสดงเป็นเงินจำนวนเพียงเล็กน้อย รถยนต์ที่ไม่แสดง ก็เนื่องมาจากได้ขายโดยการโอนลอยแล้ว และรถจักรยานยนต์ก็เป็นรถเก่า มูลค่าไม่มาก ส่วนเงินลงทุนในห้างหุ้นส่วนจำกัด สุวิชาฟาร์ม ก็ไม่มีการลงทุน

และดำเนินการจริงน่าจะเชื่อว่าการไม่แสดงรายการทรัพย์สินดังกล่าว มีเหตุผลตามที่นายรักเกียรติ สุขชนะ กล่าวอ้างจริง จึงเห็นว่า นายรักเกียรติ สุขชนะ ไม่จงใจปกปิดไม่แสดงรายการทรัพย์สินดังกล่าวในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้ง ๓ ครั้ง

กรณีที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ ที่นายรักเกียรติ สุขชนะ ไม่แสดงเงินฝากของตนเอง และ/หรือนางสุรกัญญา สุขชนะ ที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่น ซึ่งเป็นเงินจำนวนรวมกันในแต่ละช่วงเวลาของการยื่นบัญชี ฯ ตั้งแต่ ๑๗,๐๓๓,๕๘๓.๘๒ - ๔๐,๐๘๘,๒๔๒.๘๐ บาท นั้น น่าเชื่อว่า ก็เพื่อไม่ให้บุคคลอื่นรู้ถึงที่มาของเงินฝากดังกล่าว และการแสดงหนี้เงินกู้เป็นเท็จ จำนวน ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ก็เพื่อมิให้บุคคลอื่นและสาธารณชนสงสัยถึงที่มาของที่ดินในท้องที่จังหวัดอุดรธานี จังหวัดเลย และจังหวัดเชียงราย จำนวน ๓๗ แปลง ที่เพิ่มขึ้นขณะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี รวมทั้งการทำนิติกรรมอำพรางโอนที่ดินในท้องที่อำเภอผาขาว จังหวัดเลย จำนวน ๓๕ แปลง ขายให้นายกิติ ก็เพื่อปิดบังอำพรางมิให้บุคคลอื่นทราบถึงจำนวนทรัพย์สินที่แท้จริงของตนและเพื่อมิให้ทรัพย์สินของตนถูกยึดตกเป็นของแผ่นดิน หากมีกรณีต้องถูกตรวจสอบว่าตนร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

คณะกรรมการไต่สวน ฯ จึงเห็นว่านายรักเกียรติ สุขชนะ จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบเฉพาะกรณีที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ เห็นควรเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ ห้ามมิให้นายรักเกียรติ สุขชนะ ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๗. มติของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาผลการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินของนายรักเกียรติ สุขชนะ ในการประชุมครั้งที่ ๗๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๔๕ แล้วมีความเห็นดังนี้

กรณีที่ ๑ คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วมีมติเป็นเอกฉันท์ ด้วยคะแนนเสียง ๕ เสียง เห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการไต่สวน ฯ ว่า กรณีดังกล่าว ยังฟังไม่ได้ว่า นายรักเกียรติ สุขชนะ จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง

กรณีที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้ว มีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียง ๕ เสียง เห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการไต่สวน ฯ ว่า ตามกรณีที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔

ดังกล่าวข้างต้น นายรักเกียรติ สุขชนะ จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ต่อไป

นายรักเกียรติ สุขชนะ ผู้ถูกร้อง ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๕ ต่อศาลรัฐธรรมนูญในปัญหาข้อกฎหมายและปัญหาข้อเท็จจริงมากมายหลายประการ

ผู้ทำคำวินิจฉัยจะขอยกคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องเฉพาะในปัญหาข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับข้อกล่าวหาของผู้ร้องในข้อเท็จจริงกรณีที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ ตามคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ขึ้นวินิจฉัย ดังนี้

๑. ปัญหาข้อกฎหมาย

ก. ผู้ร้องไม่มีอำนาจร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งทางการเมือง และห้ามมิให้ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เพราะผู้ถูกร้องไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๒๕๕

ผู้ถูกร้องเห็นว่า ผู้ถูกร้องไม่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๒๕๔ และมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ เพราะในขณะที่ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญในเรื่องนี้ ผู้ถูกร้องไม่เป็น “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ตามมาตรา ๒๕๕ ดังนั้น บทบัญญัติแห่งมาตรา ๒๕๔ และมาตรา ๒๕๕ ซึ่งใช้ลงโทษทางการเมืองแก่ “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” เท่านั้น จึงจะนำมาลงโทษแก่ผู้ถูกร้องไม่ได้

ข. การดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ร้อง เป็นกระบวนการพิจารณาข้อข้อในเรื่องเดียวกัน จึงเป็นการกระทำที่ไม่มีอำนาจตามรัฐธรรมนูญและขัดต่อหลักกฎหมายทั่วไป อีกทั้งเป็นการกระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกร้อง ฝ่าฝืนบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งอันถือว่าเป็นหลักกฎหมายทั่วไป

ผู้ถูกร้องเห็นว่า ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ในหมวดที่ ๑๐ ได้กำหนดการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐไว้ตั้งแต่มาตรา ๒๕๑ ถึงมาตรา ๒๕๖ เป็นลำดับขั้นตอน และมีกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการที่ชัดเจน เริ่มตั้งแต่มาตรา ๒๕๑ กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทาง

การเมือง ได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมืองอื่น และผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ให้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่รับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง มาตรา ๒๕๒ กำหนดว่า จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นภายในกำหนดระยะเวลาได้แก่ ในกรณีที่เข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายใน ๓๐ วันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง ในกรณีที่เป็นการพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายใน ๓๐ วันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง และในกรณีที่ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดก ยื่นบัญชี ๗ ภายใน ๕๐ วัน นับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตาย และมีหน้าที่ยื่นอีกครั้งภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งมาแล้วครบ ๑ ปี และเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับบัญชี ๗ แล้ว ตามมาตรา ๒๕๓ กำหนดให้ทำการเปิดเผยบัญชี ๗ ของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีให้สาธารณชนทราบโดยเร็ว และตามวรรคสามกำหนดให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง ของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว โดยเร็ว เมื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องและมีอยู่จริง ให้จัดทำรายงานผลการตรวจสอบ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา หากปรากฏว่าทรัพย์สินที่ตรวจสอบนั้นมีเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือทรัพย์สินและหนี้สินนั้นไม่ถูกต้อง รัฐธรรมนูญกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการใน ๒ กรณี คือ กรณีที่หนึ่ง ในกรณีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติให้รายงานผลให้อัยการสูงสุดเพื่อดำเนินคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามมาตรา ๒๕๔ วรรคสอง และกรณีที่สอง หากพบว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชี ๗ หรือจงใจยื่นบัญชี ๗ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยชี้ขาดให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองและห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลา ๕ ปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ตามมาตรา ๒๕๕

ในเรื่องนี้ ปรากฏว่า ผู้ร้องได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้อง และเมื่อผู้ร้องได้ประกาศรับรองความถูกต้องและมีอยู่จริงของรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของผู้ถูกร้อง ๗ ครั้ง ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว จึงเป็นอันถือว่ากระบวนการสอบสวนได้ยุติลงทั้งหมดแล้ว แต่เรื่องนี้ผู้ร้องได้กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ โดยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินของผู้ถูกร้องอีกครั้ง ภายหลังจากที่ได้มีการรับรองความถูกต้อง และประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ผู้ร้องได้แต่งตั้งคณะกรรมการได้ส่วน ๗ กล่าวหาผู้ถูกร้องว่าร่ำรวยผิดปกติตามคำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ ๑/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๓

และกรรมการอื่นที่แต่งตั้งเพิ่มเติมเป็นกรณีพิเศษผู้ถูกร้องในข้อกล่าวหาว่าร้ายผิดปกติไม่ใช่กรณีการกล่าวหาว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ แต่ผู้ร้องได้ทำรายงานสรุปสำนวนเมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๕ ซึ่งต่อมาผู้ร้องมีมติเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๕ ว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ อันเป็นการไม่ถูกต้องเพราะกระบวนการตรวจสอบได้ยุติไปแล้ว เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ และเกินกำหนดระยะเวลาตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญกำหนด

ดังนั้น ผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองและห้ามมิให้ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งได้

ค. ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ และมาตรา ๒๕๕ ใช้บังคับเฉพาะแก่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเท่านั้น ไม่ใช้บังคับแก่คู่สมรส บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วย

ผู้ถูกร้องเห็นว่า มาตรา ๒๕๑ กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของตนเอง คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ โดยกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นผู้มีหน้าที่รวบรวมรายการทรัพย์สินของคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ยื่นมาพร้อมกันด้วย รัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดให้คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะมีหน้าที่ยื่นบัญชี ฯ ดังจะเห็นได้จากมาตรา ๒๕๒ กำหนดเกี่ยวกับระยะเวลายื่นบัญชี ฯ ตามการเข้ารับตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และมาตรา ๒๕๕ กำหนดบทลงโทษแก่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ หรือจงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้พ้นจากตำแหน่งทางการเมืองและห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง” ซึ่งเป็นโทษทางการเมืองที่รัฐธรรมนูญประสงค์จะเอาโทษแก่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยไม่ได้ประสงค์ที่จะเอาโทษแก่คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วย ทั้งนี้ เพราะคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะไม่มีหน้าที่จะต้องยื่นบัญชี ฯ ดังกล่าว ดังนั้น มาตรา ๒๕๕ จึงไม่อาจใช้บังคับลงโทษแก่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในกรณีที่คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะจงใจแจ้งรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ดังที่มาตรา ๒๕๕ บัญญัติไว้ชัดแจ้งว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใด...จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง...และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่

วันที่พ้นจากตำแหน่ง” คำว่า “จงใจ” ตามมาตรา ๒๕๕ จะต้องเป็นการกระทำจงใจของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยตรง ไม่รวมถึงการกระทำจงใจไม่แจ้งหรือปกปิดของกลุ่มสมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ซึ่งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่รู้และไม่จงใจด้วย ตามมาตรา ๒๕๕ เป็นความผิดเฉพาะบุคคล ไม่ใช่เหตุลักษณะคดี ดังนั้น การกระทำจงใจไม่แสดงหรือปกปิดทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของกลุ่มสมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ จึงไม่อาจใช้ลงโทษแก่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้

ง. ตามที่ผู้ร้องได้มีมติตามคำร้องขอให้พิจารณาว่า “ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด และห้ามมิให้ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๓ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๕ นั้น ยังไม่ถูกต้อง เพราะตามรัฐธรรมนูญจะต้องถือว่าพ้นจากตำแหน่งตามวาระการดำรงตำแหน่งทางการเมืองในแต่ละตำแหน่ง มิใช่ถือวันพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองตำแหน่งสุดท้าย

ผู้ถูกร้องเห็นว่า ตามมาตรา ๒๕๕ บัญญัติ ห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งทางการเมืองอันเป็นมูลเหตุที่จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ หากผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองหลายตำแหน่งในเวลาเดียวกัน มีการพ้นจากตำแหน่งหลายครั้งหลายครา การนับระยะเวลา ๕ ปี จะเริ่มต้นนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งที่เป็นมูลเหตุที่มีการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ มิใช่นับจากวันพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองครั้งสุดท้าย การจงใจยื่นบัญชี ๑ อันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบในตำแหน่งทางการเมืองตำแหน่งใดที่เป็นการกระทำความผิด จะมุ่งผลเฉพาะในตำแหน่งทางการเมืองที่ได้ยื่นบัญชี ๑ นั้น หากปรากฏว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในอีกตำแหน่งหนึ่ง ไม่จงใจยื่นบัญชี ๑ อันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ก็จะไม่มีส่วนต่อตำแหน่งอีกตำแหน่งหนึ่ง เพราะเป็นเรื่องต่างกรรมต่างวาระต่างความผิด ตามแนวบรรทัดฐานคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕/๒๕๕๔

ในกรณีเรื่องพิชานนี้ หากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ในตำแหน่งที่ได้ยื่น ๑ ในคราวเมื่อใด ก็มีผลเฉพาะตำแหน่งทางการเมืองที่ได้ยื่นในคราวนั้น เช่น หากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสาร

ประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบในกรณีขึ้นบัญชี ฯ เมื่อเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ก็จะมีผลเฉพาะตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี การนับระยะเวลา ๕ ปี ก็เริ่มนับแต่เมื่อพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี นั้น ไม่ใช่ในระยะเวลา ๕ ปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นตำแหน่งทางการเมืองครั้งสุดท้าย คำร้องของผู้ร้องในประเด็นนี้ จึงไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

๒. ปัญหาข้อเท็จจริง

กรณีที่ ๑ ไม่จำเป็นต้องกล่าวถึงเพราะคณะกรรมการ ป.ป.ช. ลงมติว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้ตั้งใจปกปิดไม่แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งสามครั้ง

กรณีที่ ๒ ไม่แสดงรายการทรัพย์สิน (เงินฝากธนาคาร) ของตนเองและ/หรือคู่สมรส ที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่น

ก. ทรัพย์สินของคู่สมรส

ผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

การไม่แสดงรายการทรัพย์สิน และการแสดงรายการทรัพย์สินอันเป็นเท็จของคู่สมรสของผู้ถูกร้อง (นางสุรภักฎญา สุขชนะ) เป็นการกระทำโดยปกปิดของคู่สมรสที่มีต่อผู้ถูกร้อง ด้วยเหตุผลของคู่สมรสที่มีต่อผู้ถูกร้องและการกระทำของคู่สมรสไม่อาจจะนำมาลงโทษผู้ถูกร้องได้ และเป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องไม่รู้ว่าคู่สมรสมีทรัพย์สินอยู่ในชื่อของบุคคลอื่น เพราะในการจัดทำบัญชี ฯ ผู้ถูกร้องมอบหมายให้คู่สมรสเป็นผู้จัดทำโดยแจ้งรายการทรัพย์สินของผู้ถูกร้องให้คู่สมรสทราบ คู่สมรสจึงจัดทำบัญชี ฯ และรายการทรัพย์สินของคู่สมรส แล้วจึงนำมาให้ผู้ถูกร้องลงลายมือชื่อ ซึ่งปฏิบัติเช่นนี้ตั้งแต่การขึ้นบัญชี ฯ ของผู้ถูกร้องครั้งแรกจนถึงการขึ้นบัญชี ฯ ครั้งที่ ๘ เมื่อพ้นจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ครบ ๑ ปี โดยคู่สมรสได้ทำการปกปิด และไม่แจ้งรายการทรัพย์สินของคู่สมรสให้แก่ผู้ถูกร้องทราบ ซึ่งผู้ถูกร้องไม่อาจจะทราบได้ว่าคู่สมรสได้ตั้งใจปกปิดผู้ถูกร้อง ดังมีรายละเอียด ๕ รายการดังนี้

(๑) การไม่แสดงรายการเงินฝากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาสี่แยกสะพานกรุงธน บัญชีเงินฝากประจำ เลขที่ ๐๓๗-๒-๐๒๕๑๖-๑ ของนางสุรภักฎญา สุขชนะ คู่สมรสผู้ถูกร้อง ในชื่อนายพิชญกร อุดรสถิตย์ ยอดเงินคงเหลือ ณ วันขึ้นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐) วันขึ้นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐) และวันขึ้นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (วันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๐) จำนวน ๑๔,๐๐๓,๕๘๓.๘๒ บาท

(๒) การไม่แสดงรายการเงินฝากธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขานนทบุรี บัญชีเงินฝากประจำ เลขที่ ๑๒๒-๑-๐๑๒๕๓-๕ ของนางสุรภักดิ์ สุขชนะ คู่สมรสของผู้ถูกร้อง ในชื่อนายพิชญกร อุดรสถิตย์ ยอดเงินคงเหลือ ณ วันยื่นบัญชี ฯ กรณีรับตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐) กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐) และวันยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (วันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๐) เงินจำนวน ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท

(๓) การไม่แสดงรายการบัญชีเงินฝากของนางสุรภักดิ์ สุขชนะ คู่สมรสผู้ถูกร้อง ในชื่อของ เรือตรีหญิง พัชรภรณ์ บุญยงค์ เงินจำนวน ๒๓,๗๐๐,๐๐๐ บาท ได้แก่ บัญชีเงินฝากธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) จำนวน ๒ ฉบับ ฉบับหนึ่งเลขที่ PYO.A. ๓๖๒/๑๓๑๑ เงินจำนวน ๖,๖๐๐,๐๐๐ บาท และอีกฉบับหนึ่งเลขที่ PYO.A. ๓๖๓/๑๘๑๖ เงินจำนวน ๑๗,๑๐๐,๐๐๐ บาท ฝากเมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๑ ครบกำหนดวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ กรณียื่นบัญชี ฯ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๑) และกรณียื่นบัญชี ฯ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ครบ ๑ ปี (วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๑)

(๔) การไม่แสดงรายการบัญชีเงินฝากของนางสุรภักดิ์ สุขชนะ ในชื่อของนางสุนทรี วิโรจน์เวชภัณฑ์ เงินจำนวน ๑๖,๓๐๐,๐๐๐ บาท ได้แก่ บัญชีเงินฝากธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) จำนวน ๒ ฉบับ ฉบับหนึ่ง เลขที่ PYO.A. ๓๖๐/๑๖๐๖ เงินจำนวน ๕,๘๐๐,๐๐๐ บาท และอีกฉบับหนึ่งเลขที่ PYO.A. ๓๖๑/๑๔๕๑ เงินจำนวน ๑๐,๕๐๐,๐๐๐ บาท ฝากเมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๑ ครบกำหนดวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ กรณียื่นบัญชี ฯ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๑) และกรณียื่นบัญชี ฯ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ครบ ๑ ปี (วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๑)

รายการทรัพย์สินทั้ง ๔ รายการดังกล่าว เป็นทรัพย์สินของคู่สมรสแต่เพียงผู้เดียว โดยผู้ถูกร้อง ไม่อาจจะทราบได้ว่า คู่สมรสมีทรัพย์สินดังกล่าวอยู่เลย ซึ่งเงินจำนวนทั้งหมดดังกล่าว เป็นเงินที่มีที่มาของเงินแหล่งเดียวกัน และเป็นเงินจำนวนเดียวกันที่มีการไหลหมุนเวียนไปตามความประสงค์ของคู่สมรส กล่าวคือ เมื่อประมาณปี ๒๕๓๘ คู่สมรสได้สะสมเงินที่ได้จากการเล่นการพนันตามแหล่งต่างๆ โดยไม่ได้แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบ และได้ฝากเงินไว้ในชื่อของนายพิชญกร อุดรสถิตย์ (น้องชาย) ซึ่งเป็นเงินสะสมที่ออมไว้สำหรับครอบครัว “อุดรสถิตย์” โดยมีเหตุผลเนื่องจากการเป็นปฏิบัติต่อการเป็นสามีภรรยา และการแบ่งสินสมรส และเกรงว่าผู้ถูกร้องจะนำไปใช้จ่ายในทางการเมือง และให้การสนับสนุนแก่กลุ่มสมาชิกของผู้ถูกร้อง รวมถึงเหตุผลส่วนตัวในครอบครัว จึงเป็นเหตุผลที่สมควรอย่างยิ่งที่คู่สมรส

จะทำการปกปิดไม่แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบ ซึ่งคู่สมรสทำการปกปิดไม่แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบ ไม่ปรากฏเฉพาะรายการเงินในบัญชีธนาคารและบัตรเงินฝากรวม ๔ รายการดังกล่าวเท่านั้น มีบัญชีอีกหลายรายการ ซึ่งคู่สมรสทำการปกปิดมิให้ผู้ถูกร้องทราบอีกเช่น

๑) บัญชีเงินฝากธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาบางลำพู บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ ๑๑๖-๐-๕๗๒๒๕-๕

๒) บัญชีเงินฝากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาประดิพัทธ์ บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ ๐๓๔-๑-๑๖๕๕๗-๒

๓) บัญชีธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาถนนสีรินธร บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ ๑๒๒-๒-๐๒๗๕๘-๑

ซึ่งเป็นรายการทรัพย์สินที่คู่สมรสปกปิดผู้ถูกร้องมาโดยตลอด หรือกรณีที่คู่สมรสได้นำเงินไปฝากในบัญชี ตลอดจนซื้อบัตรเงินฝากในชื่อของบุคคลอื่น เช่น นางสุนทร วิโรจน์เวชภัณฑ์ หรือนางสาวลลนา อุ้นภัทร ซึ่งผู้ถูกร้องไม่รู้จักเป็นการส่วนตัวมาก่อน หรือนายพันธ์ศักดิ์ วิโรจน์เวชภัณฑ์ ผู้ถูกร้องก็ไม่เคยทราบหรือรับรู้มาก่อนว่าคู่สมรสมีเงินฝากในชื่อของบุคคลเหล่านั้น

รายการเงินฝากในบัญชีของนายพิษณุกร อุดรสถิตย์ หรือบัตรเงินฝากดังกล่าวข้างต้นเป็นรายการเงินฝากที่ผู้ถูกร้องไม่อาจล่วงรู้ หากคู่สมรสต้องการปกปิด เนื่องจากไม่มีหลักฐานใดที่แน่ชัด และผู้ถูกร้องไม่อาจค้นหาได้เอง หรือแม้วิญญูชนทั่วไปก็ไม่อาจจะทราบได้หากคู่สมรสทำการปกปิด ประกอบกับคู่สมรสถือการดำรงตนในการครองเรือนของผู้ถูกร้องเป็นสาเหตุใหญ่ในการปกปิดทรัพย์สินแก่ผู้ถูกร้อง จึงเป็นเหตุผลที่มีน้ำหนักรับฟังว่าผู้ถูกร้องไม่ทราบแน่ชัดว่าคู่สมรสมีทรัพย์สินเงินฝากดังกล่าว ผู้ถูกร้องจึง “ไม่จงใจ” ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ในการที่ไม่แสดงรายการทรัพย์สินของคู่สมรสตามรายการดังกล่าว

ผู้ถูกร้องเองก็ทำการปิดบังรายการทรัพย์สินบางรายการไม่ให้คู่สมรสทราบด้วยเช่นกัน ได้แก่ เงินฝากของผู้ถูกร้องในบัญชีเงินฝากของนายจิรายุ จรัสเสถียร และในบัญชีของนายพิษณุกร อุดรสถิตย์ ดังที่กล่าวมาแล้ว ก็ด้วยเหตุผลเดียวกัน เพราะผู้ถูกร้องเกรงว่า เมื่อคู่สมรสได้รู้ถึงเงินฝากดังกล่าว จะทำการเก็บเงินฝากนั้นไว้เอง เนื่องจากคู่สมรสเกรงว่าผู้ถูกร้องจะนำเงินดังกล่าวไปใช้จ่ายเพื่อดำเนินการทางการเมืองสนับสนุนสมาชิกในกลุ่มการเมืองของผู้ถูกร้องเพื่อทำกิจกรรมทางการเมือง และใช้จ่ายในพื้นที่เลือกตั้ง หรือใช้จ่ายเงินเพื่อการพนัน ซึ่งหากคู่สมรสทราบว่าผู้ถูกร้องมีเงินฝากจะทำการห้ามมิให้เบิกถอนเงิน หรือไม่มอบเงินให้แก่ผู้ถูกร้อง จึงทำให้ผู้ถูกร้องปกปิดเงินฝากดังกล่าวแก่คู่สมรส

ดังนั้น ที่ผู้ร้องให้เหตุผลเพียงว่า “ผู้ถูกร้องและคู่สมรสผู้ถูกร้อง พักอาศัยอยู่บ้านเดียวกัน มีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูกันตามกฎหมาย ย่อมทราบถึงสถานะทางการเงินหรือทรัพย์สินและหนี้สินซึ่งกันและกัน” นั้น ในความเป็นจริงบางกรณีผู้ถูกร้องอาจไม่รู้ก็ได้ และข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องและคู่สมรสมีการปกปิดเงินบางส่วนซึ่งกันและกัน จึงทำให้ผู้ถูกร้องไม่รู้ชัดว่า คู่สมรสมีทรัพย์สินและหนี้สินรายการใดประกอบกับคู่สมรสเป็นผู้จัดทำบัญชี ฯ และเมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงนำไปให้ผู้ถูกร้องลงลายมือชื่อในบัญชี ฯ และเอกสารประกอบ ผู้ถูกร้องก็ไม่ได้ถามถึงเงินฝากและทรัพย์สินอื่นของคู่สมรส นอกเหนือจากที่ปรากฏในบัญชี ฯ ด้วยเข้าใจและเชื่อโดยสุจริตใจว่า คู่สมรสได้จัดทำบัญชี ฯ ครบถ้วนแล้ว ประกอบกับรายการเงินฝากดังกล่าวที่ผู้ร้องกล่าวหา ก็เป็นทรัพย์สินของคู่สมรสเองทั้งหมด ไม่ใช่ทรัพย์สินที่ทำมาหาได้ร่วมกัน ผู้ถูกร้องจึง “ไม่จงใจ” ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ข. ทรัพย์สินของผู้ถูกร้อง

ส่วนทรัพย์สินของผู้ถูกร้องเอง ผู้ถูกร้องชี้แจงดังนี้ การไม่แสดงรายการในบัญชีเงินฝากธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขางามวงศ์วาน บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ ๓๑๕-๒-๖๒๕๔๕-๓ ในชื่อของนายจิรายุ จรัสเสถียร ยอดเงินคงเหลือ ๓,๐๗๓,๘๘๐ บาท ตามคำร้อง

ผู้ถูกร้องแก้ข้อกล่าวหาว่า บัญชีเงินฝากธนาคารดังกล่าว เป็นบัญชีของนายจิรายุ เอง ซึ่งนายจิรายุ ได้ขอเปิดบัญชีกับธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขางามวงศ์วาน โดยได้นำเช็คของผู้ถูกร้องจำนวน ๓๐,๐๘๐,๐๐๐ บาท ซึ่งผู้ถูกร้องได้มาจากการเล่นการพนันที่ประเทศออสเตรเลีย จากการจัดนำเที่ยวของบริษัท เสริมสุวรรณ ทราเวล จำกัด โดยพันตำรวจโท ปกรณ์ เสริมสุวรรณ ในวันที่ ๒๑ - ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ภายหลังจากผู้ถูกร้องเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และต่อมา เมื่อกลับจากประเทศออสเตรเลีย วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ พันตำรวจโท ปกรณ์ เสริมสุวรรณ ได้เข้ามาพบผู้ถูกร้องและจ่ายเช็คชำระบัญชีที่ผู้ถูกร้องเล่นพนันได้ จำนวน ๓๐,๐๘๐,๐๐๐ บาท ผู้ถูกร้องได้มอบเช็คดังกล่าวให้นายจิรายุ เป็นผู้ดำเนินการเรียกเก็บเงินตามเช็คให้ ซึ่งผู้ถูกร้องไม่ได้กำหนดวิธีการนำเงินเข้าบัญชี ดังนั้น นายจิรายุ เรียกเก็บเงินตามเช็คอย่างไร ผู้ถูกร้องไม่ทราบ เมื่อนายจิรายุ นำเงินมาให้ผู้ถูกร้องครบตามจำนวนแล้ว ผู้ถูกร้องจึงไม่สนใจว่านายจิรายุ เรียกเก็บเงินตามเช็คอย่างไร

อนึ่ง ในการใช้จ่ายเกี่ยวกับเงินที่ได้มาจากการเล่นพนันได้ และการที่เล่นการพนันเสีย ในทางปฏิบัติผู้ถูกร้องได้มอบหมายให้นายจิรายุเป็นผู้จัดการดำเนินการตามคำสั่งของผู้ถูกร้อง ทั้งนี้เพื่อป้องกันปัญหาเกี่ยวกับภาพพจน์ของผู้ถูกร้องว่า เป็นนักการเมืองที่ชอบเล่นการพนัน การได้เงินจำนวน

๓๐,๐๘๐,๐๐๐ บาท ดังกล่าวเป็นการได้ทรัพย์สินมาจากการพนันโดยชอบ และมีหลักฐานการเดินทาง และการนำเงินเข้าหรือโอนเงินโดยชอบ ไม่ใช่เป็นการได้เพราะสืบเนื่องมาจากการที่ผู้ถูกร้องปฏิบัติตามหน้าที่หรือใช้อำนาจในการดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขแต่อย่างใด

ผู้ถูกร้องขอชี้แจงว่า “ไม่จงใจ” ไม่แสดงรายการเงินฝากธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขางามวงศ์วาน ดังกล่าว เนื่องจากบัญชีเงินฝากดังกล่าวไม่ใช่บัญชีเงินฝากของผู้ถูกร้องแต่อย่างใด เป็นบัญชีเงินฝากของนายจิรายุ จรัสเสถียร เอง ซึ่งได้ให้การต่อคณะอนุกรรมการไต่สวนของผู้ร้อง และได้ทำคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของนายจิรายุในคดีคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๓/๒๕๕๓ ว่า บัญชีดังกล่าวเป็นของนายจิรายุ เอง และในคำให้การของนายจิรายุต่อคณะอนุกรรมการไต่สวนฯ ก็ให้ ถ้อยคำไว้ตอนหนึ่งว่า “บัญชีดังกล่าวนี้เงินส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดได้จากการเล่นการพนันของนายรักเกียรติ เข้าฝาก” ซึ่งแสดงว่า มิใช่เงินทั้งหมดที่เป็นของผู้ถูกร้องแต่มีเงินส่วนที่เป็นของนายจิรายุด้วย ประกอบ กับรายการทำธุรกรรมในบัญชีดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นของนายจิรายุ จากรายการทั้งหมดนับแต่วันที่เปิด บัญชี วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ จนถึงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๑ มีรายการเงินฝากทั้งหมดจำนวน ๕๒ รายการ เป็นรายการเงินฝากของนายจิรายุจำนวน ๔๔ รายการ รวมทั้งเงินเดือนประจำตำแหน่ง ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข เดือนละ ๔๔,๓๖๗ บาท จำนวน ๘ ครั้ง นายจิรายุ ก็ได้นำฝากเข้าในบัญชีดังกล่าว จึงแสดงให้เห็นว่า บัญชีดังกล่าว นายจิรายุได้เปิดบัญชีเพื่อประโยชน์ของ นายจิรายุหากแต่นายจิรายุได้นำเงินของผู้ถูกร้อง จำนวน ๘ รายการ เป็นเงินจำนวน ๑๔๕,๓๘๐,๐๐๐ บาท ไปฝากเข้าบัญชีดังกล่าวด้วยเท่านั้น บัญชีเงินฝากดังกล่าวจึงไม่ใช่บัญชีของผู้ถูกร้อง.....”

เหตุที่ผู้ถูกร้องมอบเช็คให้นายจิรายุ เป็นผู้ดำเนินการนำเข้าบัญชีเพื่อเรียกเก็บเงินตามเช็ค แต่ละฉบับนั้น เพราะเกรงว่าบุคคลภายนอกอาจจะล่วงรู้ว่า ผู้ถูกร้องเป็นรัฐมนตรีที่ชอบเล่นการพนัน ประกอบกับนายจิรายุได้แจ้งกับผู้ร้องว่า บัญชีเงินฝากเป็นรายการทรัพย์สินของนายจิรายุ เอง ดังนั้น เมื่อบัญชีดังกล่าวเป็นของนายจิรายุผู้ถูกร้องจึงไม่มีหน้าที่จะต้องแสดงไว้ในบัญชีทรัพย์สินฯ ผู้ถูกร้อง จึงไม่ได้แจ้งให้คู่สมรสจัดทำรายการบัญชีดังกล่าว

กรณีที่ ๓ การปกปิดไม่แสดงรายการทรัพย์สิน (ที่ดิน) จำนวน ๓๕ แปลง ของผู้ถูกร้อง ในท้องที่ตำบลโนนปอแดง อำเภอผาขาว (ภูกระดึง) จังหวัดเลย ราคา ๑๓,๒๗๕,๐๐๐ บาท โดยทำ นิติกรรมอำพรางโอนสิทธิครอบครองที่ดินดังกล่าวให้แก่นายกิติ ชาติบัญชากร กรณียื่นบัญชีฯ พ้นจาก ตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ครบ ๑ ปี (๘ ตุลาคม ๒๕๕๒) กรณียื่นบัญชีฯ พ้นจาก ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (วันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๓) และกรณียื่นบัญชีฯ พ้นจากตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ครบ ๑ ปี (วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๔)

ผู้ถูกร้องชี้แจงว่าไม่ได้ทำนิติกรรมอำพรางในการโอนสิทธิครอบครองให้แก่นายกิติ ซาติบัญญัติชากร กล่าวคือ ผู้ถูกร้องเป็นหนี้เงินยืมนายกิติจริง เนื่องจากผู้ถูกร้องได้ให้การสนับสนุนการลงสมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแก่นายบุญหลง ถาคำฟู และมีการส่งมอบเงินกู้ยืมให้แก่กันจริง ต่อมาเมื่อผู้ถูกร้อง ไม่สามารถชำระเงินกู้ได้ จึงได้ทำการโอนที่ดินชดใช้หนี้กัน ประกอบกับในปัจจุบันผู้ถูกร้องไม่ได้ใช้ประโยชน์ ในที่ดินดังกล่าวมาตั้งแต่มีการส่งมอบการครอบครองที่ดินให้แก่นายกิติ ซึ่งปัจจุบันเป็นผู้ใช้ประโยชน์ในที่ดิน อย่างแท้จริง ผู้ถูกร้องจึงไม่มีทรัพย์สินเป็นที่ดินจำนวน ๓๕ แปลง ในท้องที่ตำบลโนนปอแดง อำเภอ ผาขาว (ภูกระดึง) จังหวัดเลย ในวันที่ยื่นบัญชี ฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ครบ ๑ ปี (วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๔๒) วันยื่นบัญชี ฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (วันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๓) และวันยื่นบัญชี ฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ครบ ๑ ปี (วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๔) ผู้ถูกร้องจึงไม่ต้องแสดงรายการทรัพย์สินตามมาตรา ๒๕๒ และผู้ถูกร้อง “ไม่จงใจ” ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามมาตรา ๒๕๕ ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) ผู้ถูกร้องเป็นหนี้นายกิติ ซาติบัญญัติชากร จำนวน ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท สืบเนื่องมาจาก ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ในขณะที่ผู้ถูกร้องมีตำแหน่งเป็นรองหัวหน้าพรรคกิจสังคม โดยนายมนตรี พงษ์พาณิชย์ เป็นหัวหน้าพรรค ในช่วงการเลือกตั้งเดือนพฤศจิกายน ๒๕๓๕ พรรคกิจสังคมมีการจัดเตรียมการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยมอบหมายให้ผู้ถูกร้องดูแลคัดเลือกผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ให้การสนับสนุน ทางการเงิน รับผิดชอบพื้นที่เลือกตั้งในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน และได้มีการคัดสรร ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเสร็จสิ้นแล้ว ต่อมานายกิติ พร้อมด้วยนายบุญหลง ถาคำฟู ซึ่งรู้จักกับผู้ถูกร้อง มาตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ และมีความสนิทสนมกันในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้มาร้องขอ เสนอตัวต่อผู้ถูกร้องเพื่อให้สนับสนุนนายบุญหลง เป็นผู้สมัครพรรคกิจสังคมในจังหวัดลำปาง ซึ่งผู้ถูกร้อง ทราบดีว่านายบุญหลง เป็นอดีตรองสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลำปางมาก่อนแล้ว ๓ สมัย และทำงาน การเมืองในพื้นที่เขตเลือกตั้งมาโดยตลอด จึงมีโอกาสสูงที่จะได้รับการเลือกตั้ง ผู้ถูกร้องจึงได้นำเสนอชื่อ นายบุญหลง ต่อคณะกรรมการบริหารพรรคกิจสังคม แต่ได้รับแจ้งว่า พรรค ฯ ได้คัดเลือกตัวบุคคล ลงสมัครและจัดสรรเงินสนับสนุนที่จะใช้จ่ายในการเลือกตั้งเสร็จสิ้นแล้ว แต่นายมนตรี พงษ์พาณิชย์ หัวหน้าพรรค ฯ เห็นว่านายบุญหลง มีโอกาสสูงที่จะได้รับเลือกตั้งจึงได้ออกหนังสือรับรองให้นายบุญหลง ลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคกิจสังคม และมอบให้ผู้ถูกร้องเป็นผู้รับผิดชอบสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการ เลือกตั้งให้แก่นายบุญหลง ผู้ถูกร้องพิจารณาแล้วเห็นว่า หากสนับสนุนให้นายบุญหลงได้รับเลือกตั้ง จะทำให้ผู้ถูกร้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่อยู่ในความดูแลของผู้ถูกร้องจำนวนเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลดี และมีผลต่อการจัดสรรตำแหน่งรัฐมนตรี ในกรณีที่พรรคได้เข้าร่วมจัดตั้งรัฐบาล

แต่ในขณะนั้น ผู้ถูกร้องได้สนับสนุนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนไปหมดแล้ว จึงไม่มีเงินมากพอที่จะสนับสนุนนายบุญหลงได้ จึงได้ติดต่อเจรจากับนายกิติ ซึ่งเป็นนักธุรกิจด้านอุปกรณ์การศึกษา ประกอบธุรกิจอยู่ที่จังหวัดร้อยเอ็ด มีความนับถือและรู้จักผู้ถูกร้องมาประมาณ ๑๐ ปี และก่อนหน้านั้นเคยช่วยเหลือให้ผู้ถูกร้องยืมเงินก่อน ผู้ถูกร้องเคยร้องขอให้นายกิติช่วยหาแหล่งเงินกู้วงเงินประมาณ ๕๐ ล้านบาท โดยมอบสำเนาหนังสือรับรองการใช้ประโยชน์ที่ดิน (น.ส. ๓) ในท้องที่ตำบลโนนปอแดง อำเภอผาขาว (ภูกระดึง) จังหวัดเลย จำนวน ๓๕ แปลง เป็นหลักประกัน ซึ่งขณะนั้นอยู่ระหว่างการดำเนินการ ประกอบกับนายกิติรู้จักกับนายบุญหลง เป็นการส่วนตัวมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๓๑ มีความรักใคร่เชื่อถือซึ่งกันและกัน ผู้ถูกร้องจึงขอให้นายกิติ ช่วยจัดหาแหล่งเงินกู้จำนวน ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยแบ่งเป็นค่าใช้จ่ายสนับสนุนในการเลือกตั้งให้แก่นายบุญหลง จำนวน ๑๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท และสำหรับใช้จ่ายส่วนตัวของผู้ถูกร้องเอง เป็นเงินจำนวน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมกับมอบหมายให้นายกิติเป็นผู้ดำเนินการเลือกตั้งในเขตพื้นที่เลือกตั้งที่นายบุญหลงลงรับสมัคร นายกิติ เห็นว่า ผู้ถูกร้องมีความน่าเชื่อถือทางการเมืองและผู้ถูกร้องได้แสดงหลักทรัพย์ที่น่าเชื่อถือ ประกอบกับได้ให้การสนับสนุนผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งคนอื่นๆ ด้วย จึงตกลงให้ผู้ถูกร้องกู้ยืมเงินจำนวนดังกล่าว โดยมีข้อตกลงว่าแม้นายบุญหลงจะไม่ได้รับเลือกตั้ง แต่ผู้ถูกร้องจะต้องรับผิดชอบชำระหนี้คืนให้แล้วเสร็จภายใน ๒ เดือน นับจากวันเลือกตั้ง โดยไม่คิดดอกเบี้ยต่อกัน เนื่องจากเป็นการกู้ยืมเงินระยะสั้น และเป็นการช่วยเหลือทางการเมืองแก่กัน ไม่ใช่เป็นการกู้เงินกันในทางธุรกิจการค้า

๒) นายกิติ ได้รวบรวมเงินจำนวน ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ตามที่ผู้ถูกร้องขอยืม ซึ่งผู้ถูกร้องได้ทราบว่าในระหว่างการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งและหลังการเลือกตั้งเสร็จสิ้น นายกิติได้โอนเงินให้แก่ นายบุญหลง ครบถ้วนแล้ว และภายหลังการเลือกตั้งนายกิติได้ส่งมอบเงินแก่ผู้ถูกร้องอีกเป็นเงินจำนวน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งต่อมา ผู้ถูกร้องได้ทราบในภายหลังถึงที่มาของเงินจำนวน ๑๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ที่สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของนายบุญหลง ว่านายกิติได้ไปขอยืมมาจากนายสุรัช รุ่งโรจน์ลักษณ์ โดยแจ้งให้นายสุรัช ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการยืมเงินตามเหตุผลดังกล่าวข้างต้น โดยนายกิติ และนายสุรัช เป็นหุ้นส่วนในการทำธุรกิจด้านอุปกรณ์การศึกษาด้วยกันมานาน นอกจากนั้น ยังมีธุรกิจการค้าระหว่างกันมีมูลค่าประมาณ ๑๐๐ - ๑,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี อีกทั้งระหว่างนายกิติ และนายสุรัช เคยมีการกู้ยืมระหว่างกันหลายครั้ง การกู้ยืมเงินกันในแต่ละครั้ง จะไม่เคยทำสัญญาเงินกู้ แต่มีการจัดทำบัญชีหักทอนกันทางธุรกิจการค้า นายกิติ และนายสุรัช จึงมีความเชื่อถือทางการเงินซึ่งกันและกัน ประกอบกับนายสุรัช รู้จักนายบุญหลงเป็นการส่วนตัวมาก่อน เพราะนายบุญหลง เคยเป็นที่ปรึกษาบริษัท ทีซิ่ง

ทอยส์ จำกัด ซึ่งเป็นธุรกิจอุปโภคบริโภคการศึกษาของบุคคลทั้งสอง ด้วยเหตุผลข้างต้น นายสุรัช จึงให้นายกิติ คุ้มมเพื่อกรณีนี้ โดยไม่คิดดอกเบี้ยเพราะเป็นการช่วยเหลือส่วนตัวและเป็นการช่วยเหลือทางการเงินเมื่อนายสุรัชจึงได้รวบรวมเงินจำนวน ๑๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยแบ่งการส่งมอบเงินออกเป็น ๒ จำนวน คือ

จำนวนแรก เงิน ๗,๐๐๐,๐๐๐ บาท เป็นเงินของนายสุรัช โดยวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ นายสุรัชทำการโอนเงินจากธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขารัชดา - ห้วยขวาง เข้าบัญชี นางสาวกนกพร (ไม่ทราบนามสกุล) ซึ่งเป็นเลขานุการส่วนตัวของนายบุญหลง บัญชีเลขที่ ๒๕๕-๐-๔๘๗๓๘-๐ จำนวนเงิน ๑,๕๕๘,๕๘๐ บาท (ค่าธรรมเนียม ๑,๐๐๐ บาท ค่าใช้จ่าย ๒๐ บาท รวมทั้งสิ้น ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท) และวันเดียวกัน นายสุรัชได้ให้นางช่อทิพย์ (ไม่ทราบนามสกุล) ลูกจ้างของ นายสุรัช ไปโอนเงินจากธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขารัชดา - ห้วยขวาง เข้าบัญชีนางสาว กนกพร ฯ บัญชีเลขที่ ๒๕๕-๐-๔๘๗๓๘-๐ จำนวน ๔,๕๕๘,๕๘๐ บาท (ค่าธรรมเนียม ๑,๐๐๐ บาท ค่าใช้จ่าย ๒๐ บาท รวมทั้งสิ้น ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท) การโอนเงินดังกล่าว นายสุรัชดำเนินการตามที่ นายกิติแจ้งให้ทราบ

เงินจำนวนที่สอง นายสุรัชไม่มีเงินสดเพียงพอในขณะนั้น นายสุรัช จึงร้องขอให้นางดารณี ไชยพาณิชย์พันธ์ุ เจ้าของร้านอุปโภคบริโภคการศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งติดต่อทำธุรกิจการค้าอุปโภค บริโภคกับนายสุรัชมานาน และมีความเชื่อถือตลอดจนมีเครดิตทางการค้าต่อกัน จึงช่วยทดรองจ่ายเงิน ให้กับนายบุญหลงไปก่อน จะทำการหักทอนบัญชีทางการค้าระหว่างกันในภายหลัง โดยในวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ ได้โอนเงินเข้าบัญชีนางสาวกนกพร จำนวน ๑,๕๕๘,๕๘๐ บาท (ค่าธรรมเนียม ๑,๐๐๐ บาท ค่าใช้จ่าย ๒๐ บาท รวมทั้งสิ้น ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท) วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ โอนเงินให้อีกจำนวน ๑,๕๕๘,๕๘๐ บาท (ค่าธรรมเนียม ๑,๐๐๐ บาท ค่าใช้จ่าย ๒๐ บาท รวมทั้งสิ้น ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท)

รวมเป็นเงินที่โอนเข้าบัญชีทั้งสิ้น จำนวน ๑๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท สำหรับเงินส่วนที่เหลือ จำนวน ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท นายสุรัชได้แจ้งให้นายกิติทราบว่าจะไปรับเงินได้ที่นางดารณี ต่อมาก่อน วันเลือกตั้งประมาณ ๑-๒ วัน นายบุญหลงได้มอบนายนทร ธาคำฟู (บุตรชายนายบุญหลง) ไปรับ เงินสดจากนางดารณี ที่จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง

สำหรับเงินจำนวน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ที่นายกิติมอบให้แก่ผู้ถูกร้องนั้น เป็นการมอบให้ ภายหลังจากการเลือกตั้ง ซึ่งผู้ถูกร้องมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายเงินให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับ เลือกตั้งในกลุ่มของผู้ถูกร้อง จึงติดต่อขอให้นายกิติ ส่งมอบเงินที่ได้ตกลงคุ้มกันส่วนที่เหลือให้แก่ ผู้ถูกร้อง นายกิติจึงได้ถอนเงินจากธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) สาขาร้อยเอ็ด บัญชีเลขที่

๑๒๕-๑-๐๒๕๑๓-๐ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๓๕ (มิใช่ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) สาขานนทวาริบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ตามที่ผู้ร้องตรวจสอบ) จำนวน ๔,๕๐๐,๐๐๐ บาท (หักค่าใช้จ่าย จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท รวมทั้งสิ้น ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท) ส่งมอบให้แก่ผู้ถูกร้อง โดยโอนผ่านธนาคาร กรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาประดิพัทธ์ บัญชีเลขที่ ๐๓๔-๑-๕๗๓๘๗-๖ ผู้ถูกร้องจึงได้รับเงินกู้ จำนวน ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ครบถ้วนเรียบร้อยแล้ว

๓) ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเดือนพฤศจิกายน ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ นายบุญหลง ไม่ได้รับการเลือกตั้ง แต่ผู้ถูกร้องยังคงต้องรับผิดชอบจำนวนเงินกู้ทั้งหมดให้แก่นายกิติ และจะต้องชำระคืน ภายใน ๒ เดือนตามข้อตกลง เมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระผู้ถูกร้องไม่มีเงินสดเพียงพอชำระหนี้ให้แก่นายกิติ แม้ว่านายกิติจะไม่ได้ฟ้องจากทวงถามโดยตรงแต่ได้แวะมาเยี่ยมเยียนหลายครั้ง เสมือนหนึ่งเป็นการเตือนถึงการทวงถามทางอ้อม และเนื่องจากในขณะนั้นผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ทำให้นายกิติยังคงมีความเชื่อถือเคารพและเกรงใจแก่กัน ต่อมาผู้ถูกร้องได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข นายกิติยังคงแวะไปเยี่ยมสนทนากับผู้ถูกร้องสม่ำเสมอ และได้ ทวงถามให้ผู้ถูกร้องชำระหนี้จำนวน ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ดังกล่าว เนื่องจากธุรกิจประสบปัญหาวิกฤต ทางด้านเศรษฐกิจค่าเงินบาทลอยตัว ซึ่งในช่วงระยะเวลาดังกล่าวผู้ถูกร้องเป็นหนี้พันพันตำรวจโท ปกรณ์ เสริมสุวรรณ และถูกทวงถามให้ชำระหนี้พันพันตลอดเวลา ผู้ถูกร้องจึงมีความจำเป็นต้องชำระหนี้ ให้แก่ พันตำรวจโท ปกรณ์ ก่อน ทำให้ยังไม่มีเงินชำระแก่นายกิติ จึงร้องขอให้นายกิติพักการชำระหนี้ไว้ ชั่วคราวก่อน ซึ่งนายกิติได้ตกลงเพราะเชื่อถือในเครดิตของผู้ถูกร้อง ทำให้ยังไม่มี การชำระหนี้ในระยะนั้น ต่อมาเมื่อผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข นายกิติยังคงไปมาหาสู่เยี่ยมเยียน ผู้ถูกร้องอยู่อย่างสม่ำเสมอ ทำให้ผู้ถูกร้องรู้สึกไม่สบายใจ จึงหารือกับนายกิติ ว่าจะชำระหนี้กันอย่างไร นายกิติจึงเสนอให้โอนที่ดินจำนวน ๓๕ แปลง ท้องที่ตำบลโนนปอแดง อำเภอผาขาว (ภูกระดึง) จังหวัดเลย ที่ผู้ถูกร้องเคยนำไปให้นายกิติช่วยจัดหาเงินกู้วงเงิน ๕๐ ล้านบาท ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ที่ดิน ดังกล่าวมีมูลค่าราคาตลาดประมาณ ๑๘ ล้านบาท ประกอบกับนายกิติมีโครงการที่จะพัฒนาที่ดินเพื่อ รองรับธุรกิจการศึกษาตามแผนบูรณาการการศึกษา และเห็นว่าการโอนที่ดินชนิดนี้ดังกล่าวน่าจะคุ้มค่า กับจำนวนหนี้ที่ค้างชำระ ซึ่งผู้ถูกร้องเองไม่มีเงินสดที่จะชำระหนี้ นายกิติจึงตกลงรับโอนที่ดิน ๓๕ แปลง ชนิดนี้ โดยมีข้อตกลงว่านายกิติเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย ค่าธรรมเนียม และค่าภาษีเองทั้งหมด ผู้ถูกร้อง จึงทำหนังสือมอบอำนาจให้นายกิติเป็นผู้รับมอบอำนาจไปดำเนินการจดทะเบียนโอนสิทธิครอบครอง

ต่อมาในวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๒ นายกิติได้ไปทำการจดทะเบียนโอนสิทธิครอบครอง ต่อสำนักงานที่ดินอำเภอภูกระดึง เจ้าพนักงานที่ดินได้ประเมินราคาที่ดินจำนวน ๑๔,๖๘๑,๕๒๑ บาท

หลังจากนั้นผู้ถูกร้องได้มอบหมายตัวแทนผู้ถูกร้องไปแจ้งให้แก่ผู้เช่าที่ดินในขณะนั้นทราบถึงการเปลี่ยนแปลงเจ้าของที่ดินจากผู้ถูกร้องเป็นนายกิติ และนับแต่วันที่ผู้ถูกร้องได้โอนสิทธิการครอบครองที่ดินชนิดใช้หนี้แก่นายกิติ ผู้ถูกร้องไม่ได้เข้าไปยุ่งเกี่ยว หรือเกี่ยวข้องหรือรับผลประโยชน์ใดๆ จากที่ดินทั้ง ๓๕ แปลงอีกเลย ปัจจุบันนายกิติ เป็นผู้ใช้ประโยชน์จากที่ดิน โดยมอบหมายให้นายชาติชาย (ไม่ทราบนามสกุล) ประกอบอาชีพทนายความและมีฐานะเป็นหลานของนายกิติ เข้าไปจัดสรรที่ดินแบ่งให้ชาวบ้านเช่าทำมาหากิน ซึ่งเป็นที่ทราบกันทั่วไปในหมู่ประชาชนและผู้นำท้องถิ่นว่า ผู้ถูกร้องได้ขายที่ดินให้แก่นายกิติไปแล้ว

สำหรับการชำระหนี้ระหว่างนายกิติ กับนายสุรัช นั้น นายกิติได้แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบว่า ได้มีการชำระหนี้เงินกู้โดยการหักทอนทางบัญชีทางการค้าระหว่างกัน โดยทยอยชำระคืนประมาณปีละ ๓ - ๔ ล้านบาท โดยมีทั้งการหักผลประโยชน์จากการที่นายกิติได้ติดต่อซื้อขายกับบริษัทของนายสุรัช และการร่วมลงทุนระหว่างกัน โดยมีหลักฐานการหักทอนบัญชีระหว่างนายสุรัช และนายกิติ

ดังนั้น การที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า “สำหรับเหตุที่นายรักเกียรติ สุขชนะ ทำนิติกรรมอำพรางโดยการโอนสิทธิครอบครองที่ดินในท้องที่อำเภอผาขาว จังหวัดเลย จำนวน ๓๕ แปลง เนื้อที่ ๘๕๕ ไร่ ๑ งาน ๓๗ ตารางวา ขายให้นายกิติ ชาติบัญชากร ดังกล่าว ซึ่งได้กระทำภายหลังจากนายรักเกียรติ สุขชนะพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขอันสืบเนื่องมาจากกระแสกดดันของประชาชนในเรื่องการทุจริตการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ของกระทรวงสาธารณสุขในขณะนั้น น่าเชื่อว่า โดยที่นายรักเกียรติ สุขชนะ มีหน้าที่จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ครบ ๑ ปี ในเดือนตุลาคม ๒๕๔๒ ซึ่งจะต้องมีการตรวจสอบบัญชี ฯ ดังกล่าว ดังนั้นเพื่อมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบพบความเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นผิดปกติของทรัพย์สิน และ/หรือเพื่อมิให้ทรัพย์สินต้องถูกยึดตกเป็นของแผ่นดิน หากมีกรณีต้องถูกตรวจสอบพบว่าตนรั่วรอยผิดปกติ นายรักเกียรติ สุขชนะ จึงได้โอนสิทธิครอบครองทรัพย์สินดังกล่าวไปฝากหรือซุกซ่อนไว้ในชื่อของนายกิติ ชาติบัญชากร”

ผู้ถูกร้องขอทราบเรียนว่า ที่ดิน ๓๕ แปลงดังกล่าว ผู้ถูกร้องได้ซื้อมาโดยผ่านนายไตรภพ เมาะราชี ร่วมกับนายมนต์ชัย สัมฤทธิ์พันธุ์สุข นายหน้า เป็นผู้จัดการรวบรวมที่ดินมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๓๗ ถึง พ.ศ. ๒๕๓๘ มีการแบ่งชำระเงินค่าที่ดินเป็นงวดๆ หลายงวดจนสุดท้าย ได้มีการนัดหมายทำการจดทะเบียนโอนสิทธิครอบครองจากเจ้าของเดิมของแต่ละแปลงมาโอนกันหลายครั้ง และผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินที่ดิน ๓๕ แปลง ต่อผู้ร้อง ๕ ครั้ง

เป็นการแสดงรายการทรัพย์สินที่ดินดังกล่าว ก่อนที่จะจำหน่ายโอนไปในวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๒

ดังนั้น การที่ผู้ถูกร้องเป็นเจ้าของที่ดิน ย่อมมีสิทธิที่จะทำนิติกรรมจำหน่ายโอนไปได้โดยไม่มีเหตุที่ต้องควรสงสัย และเหตุที่ทำการโอนที่ดินชุดใช้หนี้ให้แก่ นายกิติ ก็เป็นไปตามเหตุผลที่เรียนมาข้างต้น

การที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า ผู้ถูกร้องทำนิติกรรมอำพรางเพราะเกรงว่าจะถูกบังคับคดีในการกล่าวหาว่า ร่ำรวยผิดปกตินั้น ผู้ถูกร้องขอทราบเรียนว่า ผู้ถูกร้องได้โอนสิทธิในที่ดิน จำนวน ๓๕ แปลง ให้นายกิติ ในวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๒ ก่อนที่ผู้ร้องจะแจ้งข้อกล่าวหาว่าผู้ถูกร้องร่ำรวยผิดปกติในวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นการกล่าวหาผู้ถูกร้องหลังจากโอนที่ดินชุดใช้หนี้ไปแล้วถึง ๑๑ เดือน ซึ่งในขณะนั้น ผู้ถูกร้องไม่อาจจะคาดหมายได้ว่าในเวลาต่อมาจะมีการแจ้งข้อกล่าวหาว่าผู้ถูกร้องร่ำรวยผิดปกติ การกล่าวอ้างของผู้ร้องจึงกระทำเพื่อต้องการให้ผู้ถูกร้องได้รับโทษ โดยไม่คำนึงถึงความเป็นจริง ผู้ร้องไม่ได้ไต่สวนค้นหาหลักฐานเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเพื่อความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกร้อง

จะเห็นได้ว่าจากพยานหลักฐานที่ได้ทราบเรียนถึงเหตุที่มาของการกู้ยืมเงินก็ดี ความเชื่อถือแก่กันก็ดี การให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง อันเป็นความจริงที่รู้จักอยู่ทั่วไปในวงนักรการเมือง การส่งมอบเงินโดยถูกต้องและการชำระหนี้เงินกู้โดยการโอนที่ดินชุดใช้หนี้ รวมทั้งการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ซื้อ เป็นความจริงว่า ผู้ถูกร้องเป็นหนี้เงินกู้ยืมนายกิติ ชาดิบัญญัติ จริง และมีการโอนที่ดินชุดใช้หนี้แก่กันจริง ไม่ใช่การทำนิติกรรมอำพรางโอนสิทธิการครอบครองที่ดินให้นายกิติ ชาดิบัญญัติ ถือแทนแต่ประการใด

เมื่อที่ดินจำนวน ๓๕ แปลงดังกล่าว ไม่ได้เป็นของผู้ถูกร้องในขณะที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีผู้ถูกร้องพ้นตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขครบ ๑ ปี (วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๒) ผู้ถูกร้องจึงไม่มีหน้าที่จะต้องแสดงรายการที่ดินดังกล่าวในบัญชี ฯ ของผู้ถูกร้องตามมาตรา ๒๕๒ ผู้ถูกร้องจึง “ไม่จงใจ” ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

กรณีที่ ๔ แสดงรายการหนี้ จำนวน ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ ล้านบาท เป็นเท็จ

ผู้ร้อง อ้างว่า สัญญากู้ยืมเงินระหว่างผู้ถูกร้อง กับนายระวี ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ จำนวน ๑๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท และระหว่างผู้ถูกร้องกับนายไพจิตร ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ จำนวน ๑๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท เป็นหนี้เท็จ เพราะผู้ให้กู้ยืมทั้งสองรายไม่ได้จ่ายเงินจำนวนดังกล่าวให้ผู้ถูกร้องจริง

ผู้ถูกร้องชี้แจงและเบิกความสรุปว่า ผู้ถูกร้องเข้าใจว่าตนเองเป็นหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงินดังกล่าว ทั้งสองฉบับ เพราะผู้ถูกร้องได้ให้นางสุรภักัญญา ไปหาเงินกู้จำนวน ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อใช้หนี้ ให้แก่พันตำรวจโท ปกรณ์ ซึ่งนางสุรภักัญญาได้ให้ผู้ถูกร้องลงนามในหนังสือมอบอำนาจให้นางสุรภักัญญา ไปดำเนินการ เมื่อนางสุรภักัญญานำสัญญากู้ดังกล่าวพร้อมหลักฐานการโอนเงินไปชำระแก่พันตำรวจโท ปกรณ์มาให้ดู โดยอ้างว่านำเงินส่วนตัวของนางสุรภักัญญา ๓,๐๐๐,๐๐๐ ล้านบาท ชำระให้ด้วย ผู้ถูกร้อง จึงเชื่อว่าเป็นหนี้ตามสัญญากู้จริง เพิ่งทราบในภายหลังว่า ความจริงแล้วเงิน ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ ล้านบาท ที่ชำระหนี้ นั้น เป็นของนางสุรภักัญญาที่แอบเก็บสะสมไว้ไม่ให้ผู้ถูกร้องทราบ แล้วแกล้งทำหลักฐานสัญญา กู้ยืมทั้งสองฉบับ เพื่อให้ผู้ถูกร้องชำระเงินคืนแก่นางสุรภักัญญา

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยแล้ว ลงมติว่า ในปัญหาว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ หรือไม่ ปรากฏผลการลงมติดังนี้

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมติด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ต่อจากนั้น ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้ลงมติในประเด็นย่อยตามคำร้องของผู้ร้องรวม ๓ ประเด็น ปรากฏผลการลงมติ ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง กรณีรายการทรัพย์สิน (เงินฝาก) ของตนเอง และ/หรือคู่สมรสที่อยู่ในชื่อของ บุคคลอื่น ปรากฏผลการลงมติดังนี้

- ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญลงมติด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ว่า ผู้ถูกร้องจงใจปกปิดรายการ ทรัพย์สิน (เงินฝาก) ของตนเอง และ/หรือคู่สมรสที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่น

ประเด็นที่สอง กรณีรายการทรัพย์สิน (ที่ดิน) ของตนเอง โดยการทำนิติกรรมอำพรางโอนสิทธิ ครอบครองไปอยู่ในชื่อของบุคคลอื่น ปรากฏผลการลงมติ ดังนี้

- ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่วินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องไม่จงใจปกปิดรายการทรัพย์สิน (ที่ดิน) ของ ตนเอง โดยการทำนิติกรรมอำพรางโอนสิทธิครอบครองไปอยู่ในชื่อของบุคคลอื่น จำนวน ๘ คน คือ นายกระมล ทองธรรมชาติ นายปรีชา เฉลิมวิชัย นายมงคล สระแก้ว นายมานิต วิทยาเต็ม นายสุจิต บุญบงการ นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ นางเสาวนีย์ อัศวโรจน์ และนายอูระ หวังอ้อมกลาง

- ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยประเด็นรายการทรัพย์สิน (ที่ดิน) นี้ จำนวน ๗ คน คือ นายจิระ บุญพจนสุนทร นายจุมพล ณ สงขลา นายผัน จันทรปาน นายศักดิ์ เตชะชาล นายสุธี สุทธิสมบุรณ์ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช และนายอมร รักษาสัตย์

ประเด็นที่สาม กรณีรายการหนี้สินเท็จ จำนวน ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท

- ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่วินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องจงใจปกปิดรายการหนี้สินเท็จ จำนวน ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๕ คน คือ นายมงคล สระฐาน นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ นางเสาวนีย์ อัสวโรจน์ นายอมร รักษาสัตย์ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง

- ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่วินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องไม่จงใจปกปิดรายการหนี้สินเท็จ จำนวน ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๔ คน คือ นายกระมล ทองธรรมชาติ นายมานิต วิทยาเต็ม นายสุจิต บุญบงการ และพลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช

- ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่เห็นว่า ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยประเด็นรายการหนี้สินเท็จ จำนวน ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๖ คน คือ นายจิระ บุญพจนสุนทร นายจุมพล ณ สงขลา นายปรีชา เฉลิมวณิชช์ นายผัน จันทรปาน นายศักดิ์ เตชะชาญ และนายสุธี สุทธิสมบูรณ์

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ ประเด็นที่ต้องพิจารณา วินิจฉัยต่อไปมีว่า ผู้ถูกร้องต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่เมื่อใดปรากฏผลการลงมติ ดังนี้

- ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่วินิจฉัยว่า นับแต่เมื่อผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๓ จำนวน ๘ คน คือ นายผัน จันทรปาน นายมานิต วิทยาเต็ม นายศักดิ์ เตชะชาญ นายสุธี สุทธิสมบูรณ์ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ นางเสาวนีย์ อัสวโรจน์ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง

- ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่วินิจฉัยว่า นับแต่ผู้ร้องตรวจพบการจงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ คือ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๕ จำนวน ๗ คน คือ นายกระมล ทองธรรมชาติ นายจิระ บุญพจนสุนทร นายจุมพล ณ สงขลา นายปรีชา เฉลิมวณิชช์ นายมงคล สระฐาน นายสุจิต บุญบงการ และนายอมร รักษาสัตย์

ผู้ทำคำวินิจฉัยได้ลงมติเป็นฝ่ายเสียงข้างมาก ในประเด็นที่ ๒ ที่ ๓ และเสียงข้างน้อยในประเด็นหลัง จึงทำคำวินิจฉัยส่วนตนดังต่อไปนี้

๑. ปัญหาข้อกฎหมาย

ปัญหาข้อ ก. ปัญหาข้อนี้เป็นกรณีที่จะนำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ มาตรา ๒๕๓ มาตรา ๒๕๔ และมาตรา ๒๕๕ ในหมวด ๑๐ ว่าด้วยการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐมาใช้บังคับแก่กรณีของผู้ถูกร้องได้หรือไม่เพียงใด

ปัญหาตามมาตราดังกล่าวผู้ทำคำวินิจฉัยเคยวินิจฉัยไว้แล้วในคำวินิจฉัยส่วนตนที่ ๑๕/๒๕๕๔ วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ กรณีนายประยุทธ์ มหากิจศิริ จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และคำวินิจฉัยส่วนตนที่ ๒๐/๒๕๕๔ วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดกรณี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร รองนายกรัฐมนตรี ในรัฐบาลของพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ (โปรดดูรายละเอียดในคำวินิจฉัยทั้งสองเรื่อง)

แต่กรณีของผู้ถูกร้อง ผู้ทำคำวินิจฉัยเห็นว่าผู้ถูกร้องอ้างมาในคำชี้แจงเป็นหนังสือแก้ข้อกล่าวหาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. สรุปสาระสำคัญได้ว่า ผู้ร้องไม่มีอำนาจร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองและห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เพราะผู้ถูกร้องไม่อยู่ในบังคับของมาตรา ๒๕๕ ดังกล่าว

ข้อเท็จจริงได้ความตามคำร้องของผู้ร้องว่า ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดังต่อไปนี้

- ก. เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก่อนรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันใช้บังคับ
- ข. เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีในรัฐบาล พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ ก่อนรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันใช้บังคับ
- ค. เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในรัฐบาล นายชวน หลีกภัย ภายหลังจากรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันใช้บังคับ

ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินพร้อมเอกสารประกอบรวม ๘ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่ง ยื่นบัญชีเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐)

ครั้งที่ ๒ กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจาก ยื่นเป็นบัญชีเดียว
ตำแหน่งรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
(วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ - วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐)

ครั้งที่ ๓	กรณีเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงสาธารณสุข (วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐)	ยื่นบัญชีเมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๐
ครั้งที่ ๔	กรณีพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงสาธารณสุข (วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑)	ยื่นบัญชีเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๑
ครั้งที่ ๕	กรณีพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีประจำ สำนักนายกรัฐมนตรี ครบ ๑ ปี (วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๑)	ยื่นบัญชีเมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐
ครั้งที่ ๖	กรณีพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงสาธารณสุข ครบ ๑ ปี (วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๒)	ยื่นบัญชีเมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๑
ครั้งที่ ๗	กรณีพ้นจากตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๓)	ยื่นบัญชีเมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๓
ครั้งที่ ๘	กรณีพ้นจากตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ครบ ๑ ปี (วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๔)	ยื่นบัญชีเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๔

เห็นว่า กรณีการดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามข้อ ก. และข้อ ข. เป็นการดำรงตำแหน่งทางการเมืองในขณะที่ยังใช้บังคับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับที่ยกเลิกไป โดยรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวมีบทบัญญัติในมาตรา ๕๕ และมาตรา ๑๗๐ วรรคสอง ให้ผู้ดำรงตำแหน่งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามที่กฎหมายบัญญัติแต่กฎหมายที่มีบทบัญญัติดังกล่าวยังไม่ได้ตราขึ้นใช้บังคับ ต่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ซึ่งมีบทบัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๕๑ โดยในวันประกาศใช้บังคับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ผู้ถูกร้องยังดำรงตำแหน่งดังกล่าวอยู่ เช่นนี้จะถือว่าผู้ถูกร้องมีสถานะเป็นรัฐมนตรีและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามอนุมาตรา (๒) (๓) ของมาตรา ๒๕๑ วรรคแรก ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามบทบังคับของมาตรา ๒๕๑ ดังกล่าวหรือไม่ โดยจะวินิจฉัยรวมกันไปกับมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และวรรคสอง

เห็นว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติกำหนดเวลาในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไว้ในอนุมาตรา (๑) ว่า ในกรณีที่เป็นการเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง จึงมีปัญหาต่อไปว่า ในกรณีของผู้ถูกร้องซึ่งดำรงตำแหน่งทางการเมืองอยู่ตามข้อ ก. และข้อ ข. ตามรัฐธรรมนูญฉบับที่ถูกยกเลิกไปคาบเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน จะถือว่าเป็นการเข้ารับตำแหน่งทางการเมือง (ตำแหน่งรัฐมนตรีและตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร) ตามมาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๒) และมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันตั้งแต่วันที่ใด เห็นว่า รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมีบทบัญญัติมาตรา ๓๑๗ ในบทเฉพาะกาลบัญญัติไว้ว่า “ให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้” อันเป็นการบัญญัติบทเฉพาะกาลรับรองคณะรัฐมนตรีที่แต่งตั้งโดยชอบตามรัฐธรรมนูญฉบับที่ถูกยกเลิกไปให้คงมีสถานะเป็นคณะรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญฉบับที่ประกาศใช้ใหม่ ในกรณีที่ยังไม่มีคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ ตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และมาตรา ๓๑๕ ในบทเฉพาะกาลบัญญัติถึงความต่อเนื่องของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับเช่นนี้ความเป็นรัฐมนตรีและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้อง ซึ่งเป็นหนึ่งในคณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ก่อนวันประกาศรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันจึงมิได้สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญฉบับที่ถูกยกเลิกไปด้วย และยังคงเป็นรัฐมนตรีและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อไปตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ส่วนการเข้ารับตำแหน่งทางการเมืองของบุคคลดังกล่าวของผู้ถูกร้องเช่นนี้จะถือว่าเป็นการเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันตั้งแต่เมื่อใดซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับการใช้บังคับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๒ ให้สอดคล้องกลมกลืนกับมาตรา ๒๕๑ ในกรณีที่มีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในขณะที่ใช้รัฐธรรมนูญฉบับที่ยกเลิกไปกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันคาบเกี่ยวกัน ซึ่งได้กล่าวไว้ตอนต้นแล้วว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามบทบังคับของมาตรา ๒๕๑ ปัญหานี้ปรากฏว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ มีความเห็นว่าในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองคาบเกี่ยวกันระหว่างรัฐธรรมนูญฉบับที่ถูกยกเลิกไปกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันให้ถือวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐) เป็นวันเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ประกอบกับศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๒๗/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๔๓ เรื่อง นายโกศล ศรีสังข์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินพร้อมเอกสารประกอบ (โปรดดูรายละเอียดในคำวินิจฉัยดังกล่าว) ..... ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยว่า “รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้คงเป็นคณะรัฐมนตรี

ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ หมายความว่า รัฐธรรมนูญบัญญัติให้รัฐมนตรีในคณะรัฐมนตรีที่ได้รับการแต่งตั้งตามรัฐธรรมนูญฉบับเดิม ยังคงความเป็นรัฐมนตรีในคณะรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญนี้ต่อไป การดำรงตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญนี้ จึงต้องถือเอาวันที่รัฐธรรมนูญประกาศใช้ คือ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เป็นวันเริ่มต้นการเข้ารับตำแหน่ง สำหรับตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีนั้น พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ (๑๐) บัญญัติให้เป็นข้าราชการการเมือง และมาตรา ๑๐ (๔) บัญญัติว่า ข้าราชการการเมืองนอกจากตำแหน่งรัฐมนตรีออกจากตำแหน่งเมื่อ.... (๔) นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้แต่งตั้งออกจากตำแหน่ง ดังนั้น เมื่อถือว่า รัฐมนตรีผู้แต่งตั้งที่ปรึกษารัฐมนตรีได้ดำรงตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญนี้ในวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ก็ย่อมถือว่า ข้าราชการการเมืองตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีดังกล่าวเข้าดำรงตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญในวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เช่นเดียวกันด้วย” ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยกรณีตามมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) โดยถือหลักการเช่นเดียวกับคำวินิจฉัยดังกล่าวข้างต้นมาตลอด เช่น :-

๑. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๐/๒๕๕๓ วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ เรื่อง นายอนันต์ ศวัสตนานนท์ ประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

๒. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๑/๒๕๕๓ วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ กรณี นายชัชชัย สุขเมธโชติเมธา ที่ปรึกษารัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

๓. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๒/๒๕๕๓ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๓ กรณีนายสุขุม เชิดชื่น สมาชิกวุฒิสภา จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

๔. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๓/๒๕๕๓ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓ กรณี นายจิรายุ จรัสเสถียร จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ

๕. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๗/๒๕๕๓ วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๓ กรณีนายโกศล ศรีสังข์ ที่กล่าวถึงข้างต้น

๖. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๘/๒๕๕๓ วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๓ กรณี นายมะฮูเซ็น มะสุยี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

๗. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓๑/๒๕๕๓ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๓ กรณีพลตรี สนั่น ขจรประศาสน์ จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ

ผู้ถูกร้องตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญทั้งเจ็ดเรื่องดังกล่าวข้างต้นล้วนแต่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองก่อนประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันและพ้นจากตำแหน่งภายหลังวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันทั้งสิ้น ซึ่งผู้ทำคำวินิจฉัยก็มีความเห็นสอดคล้องกับแนวคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวเช่นกัน ดังปรากฏในคำวินิจฉัยส่วนคนที่ ๒๗/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๓ และคำวินิจฉัยส่วนคนฉบับอื่นๆ ของผู้ทำคำวินิจฉัยเป็นต้น ดังนั้นตามความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญกับคำวินิจฉัยส่วนตนของผู้ทำคำวินิจฉัย จึงเห็นว่ากรณีของผู้ถูกร้องต้องถือว่าผู้ถูกร้องเข้ารับตำแหน่งทางการเมืองโดยเป็นรัฐมนตรีและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องจึงต้องปฏิบัติตามมาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) คือต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินในกรณีที่เป็นกรณี่เป็นการเข้ารับตำแหน่งภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง ตามคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ปรากฏว่าผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามวาระการเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งในการดำรงตำแหน่งทางการเมืองของผู้ถูกร้องแล้วรวม ๘ ครั้ง ดังกล่าวข้างต้น

แสดงว่าผู้ถูกร้อง ซึ่งดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับที่ยกเลิกไปและยังคงดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันตามบทเฉพาะกาลได้ยินยอมดำเนินการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามบทบังคับของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ ภายในกำหนดเวลาครบถ้วนทั้งสามครั้งแล้ว โดยถือว่าผู้ถูกร้องเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันตามความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวข้างต้น ผู้ถูกร้องจะมาโต้แย้งในภายหลังว่าไม่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ และมาตรา ๒๕๕ ไม่ใช่บังคับแก่ผู้ถูกร้องหาได้ไม่

ดังนั้นในส่วนหน้าที่ของผู้ถูกร้องซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่รัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับได้มีบทบังคับให้ปฏิบัติไว้แล้วในมาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ ส่วนการดำรงตำแหน่งทางการเมืองภายหลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันแล้ว ผู้ถูกร้องก็ต้องปฏิบัติตามบทบังคับของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๕ และมีผลบังคับตามมาตรา ๒๕๕ โดยแน่นอนอยู่แล้ว ดังนั้นผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามบทบังคับของมาตราดังกล่าว โดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามวันที่กำหนดไว้ มาตรา ๒๕๒ ผู้ถูกร้องจะอ้างว่าการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินยังไม่อาจทำได้เพราะมาตรา ๒๕๒ และมาตรา ๒๕๕ นำมาใช้บังคับกับผู้ถูกร้องไม่ได้ จึงไม่มีเหตุผลตามกฎหมายที่รับฟัง

สรุปแล้ว ผู้ทำคำวินิจฉัยเห็นว่าที่ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน รวม ๘ ครั้งนั้น ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแล้ว

ส่วนที่ผู้ถูกร้องโต้แย้งว่า กรณีของผู้ถูกร้องมิได้อยู่ในบทบังคับของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ เพราะมาตรา ๒๕๕ ใช้บังคับเฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเท่านั้น มิได้ใช้กับผู้พ้นจากตำแหน่งทางการเมืองไปแล้วดังเช่นกรณีของผู้ถูกร้อง ข้อโต้แย้งดังกล่าวเป็นปัญหาว่าจะใช้บทบัญญัติมาตรา ๒๕๒ และมาตรา ๒๕๕ อย่างไรจึงจะสอดคล้องกัน ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าวลีที่ว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใด” ในมาตรา ๒๕๕ ควรใช้กับผู้ยังมีตำแหน่งทางการเมืองอยู่เท่านั้น แต่ขณะที่ผู้ร้องยื่นคำร้อง ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองไปแล้วจึงไม่อยู่ในข่ายบังคับของมาตรา ๒๕๕ เห็นว่า วลีที่ว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใด” ตามมาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง เป็นคำรวมมีความหมายทั้งผู้ยังดำรงตำแหน่งทางการเมือง และพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองไปแล้ว ซึ่งก็เป็นบุคคลคนเดียวกัน หากไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินหรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามกำหนดเวลาที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๒ (๑) (๒) และวรรคสอง แล้วแต่กรณี ก็จะเป็นผลอันเป็นสภาพบังคับตามมาตรา ๒๕๕ วรรคสอง กล่าวคือให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันตรวจพบว่าการกระทำความผิดดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง ถ้าไม่วินิจฉัยมาตรา ๒๕๕ เช่นนี้ กรณีจะกลายเป็นว่าผู้ยังดำรงตำแหน่งทางการเมืองอยู่เท่านั้นที่ต้องยื่นบัญชีภายในกำหนดสามสัปดาห์นับแต่วันเข้ารับตำแหน่งตามมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) ส่วนกรณีที่พ้นจากตำแหน่งไปแล้วซึ่งมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสอง บังคับให้ยื่นภายในเวลาที่กำหนดไว้แม้จงใจไม่ยื่นบัญชีหรือยื่นบัญชีอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบก็ไม่ต้องรับผลตามที่มาตรา ๒๕๕ บัญญัติไว้และกรณีจะกลายเป็นว่า มาตรา ๒๕๕ ใช้เฉพาะกรณีผู้ยังดำรงตำแหน่งทางการเมืองกรณีเดียวที่ต้องยื่นบัญชีตามมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) ส่วนมาตรา ๒๕๒ ที่บัญญัติให้ผู้พ้นจากตำแหน่งต้องยื่นเป็นครั้งที่ ๒ ครั้งที่ ๓ ตามวรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสอง ก็จะไร้ประโยชน์โดยสิ้นเชิง ความหมายของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในมาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ดังกล่าวจึงมีความหมายเช่นเดียวกับผู้ดำรง

ตำแหน่งทางการเมืองในมาตรา ๒๕๔ ซึ่งเป็นคำรวมโดยหมายถึงผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่พ้นจากตำแหน่งไปแล้วหรือผู้ที่ตายไปแล้วด้วย ดังนั้นจึงควรใช้มาตรา ๒๕๒ และมาตรา ๒๕๕ ไปในทางเดียวกันโดยถือว่า มาตรา ๒๕๕ ใช้บังคับทั้งสองกรณีคือบุคคลนั้นยังดำรงตำแหน่งทางการเมืองอยู่ และพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองไปแล้วทั้งสองประการ

ได้ความว่า ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกตำแหน่งรวม ๘ ครั้ง โดยผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีเข้ารับตำแหน่งตามมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง และผู้ถูกร้องยังได้ยื่นบัญชีในกรณีที่พ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งครบกำหนด ๑ ปี ตามมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสอง ครบถ้วนทั้งสามกรณีแล้ว

การยื่นบัญชีทั้งสามครั้งของผู้ถูกร้องดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงรวมทั้งความเปลี่ยนแปลงแห่งทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องตามบัญชีและเอกสารประกอบที่ยื่นไว้ตามมาตรา ๒๕๓ วรรคสาม และมาตรา ๓๐๑ (๔) หากตรวจสอบพบว่ามีการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบก็ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามผลการตรวจสอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. รัฐธรรมนูญก็ได้บัญญัติให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง

ตามบทบัญญัติมาตรา ๒๕๕ ดังกล่าวข้างต้น เห็นว่าหากผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยื่นบัญชีในกรณีเข้ารับตำแหน่งตามมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) กรณีพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๒) และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้ว ๑ ปี ตามมาตรา ๒๕๒ วรรคสอง ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่าการยื่นบัญชีมีข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ผู้นั้นก็จะต้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ อันหมายถึงวันครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) ซึ่งเป็นกรณีที่ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่งและครบกำหนดต้องยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง ดังนั้นการพ้นจากตำแหน่งในกรณีนี้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งอยู่ ส่วนการยื่นตามมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสอง เป็นการยื่นเมื่อพ้นจากตำแหน่งแล้ว จึงไม่มีวันครบกำหนดต้องยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่งเหมือนมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) รัฐธรรมนูญจึงบัญญัติให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ตรวจพบการกระทำดังกล่าว วันพ้นตำแหน่งในกรณีนี้จึงไม่ใช่วันที่พ้นจากตำแหน่งตามความเป็นจริง

แต่เป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้ถือว่าเป็นวันพ้นจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ ถ้าไม่วินิจฉัยเช่นนี้ กรณีที่รัฐธรรมนูญบัญญัติต่อไปว่า .....และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง.....ก็ไม่มีทางที่จะนำมาใช้กับผู้พ้นจากตำแหน่งไปแล้วแต่อย่างใด

ดังนั้นเมื่อพิจารณารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๒ มาตรา ๒๕๕ แล้วจึงพอเห็นความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญได้ว่าได้บัญญัติให้ใช้กับกรณีที่บุคคลพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองไปแล้วด้วย

การตรวจสอบบัญชีของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๕๕ เป็นการตรวจสอบในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจไม่ยื่นบัญชีหรือจงใจยื่นบัญชีด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ หากพบว่ามีกรกระทำดังกล่าวผู้กระทำก็ต้องรับผลตามมาตรา ๒๕๕ คือ พ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นหรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ส่วนการตรวจสอบว่าผู้ดำรงตำแหน่งการเมืองผู้ใดมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ เป็นการตรวจสอบตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๔ ซึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีที่มีการยื่นบัญชีเพราะเหตุที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดพ้นจากตำแหน่งหรือตาย ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทำการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งนั้น แล้วจัดทำรายงานผลการตรวจสอบ รายงานดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่ปรากฏว่า ผู้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่งผู้ใดมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งเอกสารทั้งหมดที่มีอยู่พร้อมทั้งรายงานผลการตรวจสอบไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้ทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกตินั้นตกเป็นของแผ่นดินต่อไป”

อันแสดงว่าการตรวจสอบบัญชีของผู้ดำรงตำแหน่งการเมืองเพื่อผลตามมาตรา ๒๕๕ และเพื่อผลตามมาตรา ๒๕๔ เป็นคนละกรณีกันโดยเฉพาะการตรวจสอบบัญชีเพื่อผลตามมาตรา ๒๕๔ เป็นการตรวจสอบบัญชีของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ยื่นบัญชีเมื่อพ้นจากตำแหน่งหรือตายเท่านั้น เห็นว่าการตรวจสอบบัญชีของผู้ถูกร้องตามคำร้องในคดีนี้เป็นกรณีการตรวจสอบที่อยู่ในขั้นตอนการตรวจสอบบัญชีเพื่อผลตามมาตรา ๒๕๕ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบมาตรา ๒๕๓ วรรคสาม และมาตรา ๓๐๑ (๔) หากตรวจพบว่ามีกรกระทำตามที่มาตรา ๒๕๕ ระบุไว้ก็จะเกิดผลตามมาตรา ๒๕๕ ได้ กรณียังมีใช้ตรวจสอบว่าผู้ถูกร้องมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติตามมาตรา ๒๕๔ หรือไม่ ผู้ทำคำวินิจฉัยจึงไม่อาจเห็นด้วยกับข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องตามปัญหาข้อ ก.

ปัญหาข้อ ข. ข้อเท็จจริงตามเอกสารรายงานผลการไต่สวนข้อเท็จจริง เรื่อง นายรักเกียรติ สุขชนะ ผู้ถูกร้อง ถูกกล่าวหาว่าร่ำรวยผิดปกติ ได้ความว่า มีผู้กล่าวหาร้องเรียนไปยังสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าผู้ถูกร้อง อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ขณะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีมีทรัพย์สิน เป็นเงินสดไหลเข้าออกในบัญชีของธนาคารนับร้อยล้านบาท และซื้ออสังหาริมทรัพย์นับสิบล้านบาท และต้องลาออกจากตำแหน่งรัฐมนตรี เพราะมีข่าวอื้อฉาวเกี่ยวกับพฤติการณ์การทุจริตการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ในวงเงินงบประมาณนับพันล้านบาท คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ ไต่สวน ฯ ข้อเท็จจริงดังกล่าวตามอำนาจหน้าที่ ผลการไต่สวนข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าวโดยตรวจสอบ จากบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้ถูกร้องยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ความว่าผู้ถูกร้อง มีเงินสดเข้าฝากในบัญชีเงินฝากธนาคารหลายแห่งเพิ่มขึ้นทั้งบัญชีชื่อของตนและบัญชีชื่อคู่สมรส ต่อมา มีการยกย้ายถ่ายเทโอนไปยังบุคคลใกล้ชิดอื่น ๆ อีกหลายคน นับเป็นเงินจำนวนหลายร้อยล้านบาท มากกว่ารายได้ตามปกติที่ผู้ถูกร้องและคู่สมรสจะพึงมีพึงได้

ในการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้อง คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มอบหมายให้คณะกรรมการไต่สวน ฯ ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของ ทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้ถูกร้องยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวม ๘ ครั้งด้วย ผลการตรวจสอบปรากฏว่า ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินบกพร่องไม่ตรงความเป็นจริงหลายครั้ง

การตรวจสอบดังกล่าวแสดงว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แต่งตั้งและมอบหมายให้คณะกรรมการ ไต่สวนข้อเท็จจริง ฯ ทำการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องเพื่อผลตามมาตรา ๒๕๔ และมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในทางปฏิบัติการตรวจสอบเพื่อผลของ บทบัญญัติรัฐธรรมนูญทั้งสองมาตราดังกล่าว ก็ต้องตรวจสอบจากบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและ หนี้สินของผู้ถูกร้องอยู่แล้ว ไม่อาจตรวจสอบจากเอกสารอื่นใดได้ ทั้งการตรวจสอบเพื่อผลทั้งสอง มาตราดังกล่าวก็ไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายห้ามมิให้ตรวจสอบจากเอกสารเรื่องเดียวกันได้ ดังนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. และคณะกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริง ฯ จึงมีอำนาจตรวจสอบเพื่อผลของ มาตรา ๒๕๔ และมาตรา ๒๕๕ จากเอกสารเรื่องเดียวกันได้ทั้งสองกรณีพร้อมกัน เพราะไม่มีกฎหมายห้าม การใช้อำนาจตรวจสอบดังกล่าวจึงถูกต้องชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ปัญหาว่า การตรวจสอบเพื่อผลของทั้งสองมาตราดังกล่าวในเอกสารเรื่องเดียวกันเป็นการดำเนิน กระบวนพิจารณาซ้ำตามคำโต้แย้งคัดค้านของผู้ถูกร้อง หรือไม่

เห็นว่า การดำเนินกระบวนพิจารณาซ้ำเป็นกระบวนพิจารณาที่มีบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งซึ่งบัญญัติว่า

มาตรา ๑๔๔ เมื่อศาลใดมีคำพิพากษาหรือคำสั่งวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือในประเด็นข้อใดแห่งคดีแล้ว ห้ามมิให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลนั้นอันเกี่ยวกับคดีหรือประเด็นที่ได้วินิจฉัยชี้ขาดแล้วนั้น เว้นแต่กรณีจะอยู่ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วย

(๑) การแก้ไขข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือข้อผิดพลาดเล็กน้อยอื่น ๆ ตามมาตรา ๑๔๓

(๒) การพิจารณาใหม่แห่งคดีซึ่งได้พิจารณาและชี้ขาดตัดสินไปฝ่ายเดียว ตามมาตรา ๒๐๕ และคดีที่เอกสารได้สูญหายหรือบุบสลายตามมาตรา ๕๓

(๓) การยื่น การยอมรับ หรือไม่ยอมรับ ซึ่งอุทธรณ์หรือฎีกาตามมาตรา ๒๒๕ และมาตรา ๒๔๓ และการดำเนินวิธีบังคับชั่วคราวในระหว่างการยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาตามมาตรา ๒๕๔ วรรคสุดท้าย

(๔) การที่ศาลฎีกาหรือศาลอุทธรณ์ส่งคดีคืนไปยังศาลล่างที่ได้พิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีนั้น เพื่อให้พิพากษาใหม่หรือพิจารณาและพิพากษาใหม่ตามมาตรา ๒๔๓

(๕) การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งตามมาตรา ๓๐๒

ทั้งนี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิในอันที่จะบังคับตามบทบัญญัติแห่งมาตรา ๑๖ และมาตรา ๒๕๐ ว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยศาลอื่นแต่ตั้ง

มาตรา ๑๔๔ ดังกล่าวได้บัญญัติว่า ถ้าศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งวินิจฉัยชี้ขาดคดี หรือในประเด็นข้อใดแห่งคดีแล้วก็ห้ามมิให้มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลนั้นซ้ำอีก จึงเป็นบทบัญญัติที่ใช้สำหรับห้ามการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาล หรือประเด็นที่ศาลได้วินิจฉัยชี้ขาดแล้วนั้นซ้ำอีก และได้บัญญัติถึงข้อยกเว้นในชั้นศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาตามที่บัญญัติไว้ จึงเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลยุติธรรมโดยเฉพาะไม่อาจนำมาใช้บังคับกับการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะอนุกรรมการไต่สวน ฯ ข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งขึ้นได้ เพราะคณะกรรมการ ป.ป.ช. และคณะอนุกรรมการไต่สวน ฯ เป็นองค์การฝ่ายบริหารมิใช่ศาล การดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงซึ่งดำเนินการโดยคณะอนุกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นก็ดีหรือโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. เองก็ดี มิใช่การดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยอาศัยอำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง แต่เป็นการไต่สวนข้อเท็จจริงโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ในหมวด ๔ ว่าด้วยการไต่สวนข้อเท็จจริงและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริงก็เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้กำหนดขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๕ วรรคสาม ดังนั้น การดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะอนุกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมิได้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความแพ่ง

อำนาจหน้าที่ของศาล จึงไม่อาจมีการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำตามบทบัญญัติในมาตรา ๑๔๔ ได้ และไม่อาจนำมาตราดังกล่าวมาใช้กับคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะอนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริงได้ ปัญหาข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องตามปัญหาข้อ ข. จึงไม่อาจรับฟังได้ และไม่ใช่ว่าเรื่องกระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพของทรัพย์สินของผู้ถูกร้องแต่ประการใด เพราะเป็นการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ให้อำนาจไว้

ปัญหาข้อ ค. ผู้ถูกร้องอ้างว่า ไม่อาจนำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ และมาตรา ๒๕๕ มาใช้บังคับกับคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้

เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ วรรคสอง บัญญัติว่า บัญชีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย

อันเป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ยื่นบัญชีต้องลงชื่อรับรองความถูกต้องของรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ระบุไว้ในบัญชีตลอดจนสำเนาเอกสารหลักฐานทุกฉบับที่ยื่นไว้ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงด้วย การลงชื่อรับรองความถูกต้องดังกล่าวเป็นผลให้ผู้ลงลายมือชื่อถูกผูกพันตามข้อเท็จจริงที่ยื่นไว้ทั้งในทางนิติบัญญัติและพฤตินัยทั้งสองกรณี ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ยื่นบัญชีจึงไม่อาจปฏิเสธความอยู่จริงของรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ระบุไว้ในบัญชีที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ ไม่ว่าในกรณีใดๆ ทั้งสิ้น นอกจากผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่อาจปฏิเสธในทางนิติบัญญัติแล้ว ผู้ยื่นบัญชียังไม่อาจปฏิเสธในทางพฤตินัยได้ว่าคู่สมรสไม่ได้แจ้งให้ผู้ยื่นบัญชีทราบถึงความอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินของคู่สมรส ตนจึงไม่ทราบความจริงและไม่ได้ระบุไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วย กล่าวคือ ผู้ยื่นบัญชีต้องรับผิดชอบในรายการในบัญชีที่ตนลงชื่อรับรองความถูกต้องไว้ทุกกรณี ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจพบว่ารายการในบัญชีที่ยื่นไว้โดยไม่ถูกต้องตาม มาตรา ๒๕๕ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ต้องเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๕๕ ดังกล่าว และถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจพบว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ต้องส่งเอกสารทั้งหมดพร้อมทั้งรายงานผลการตรวจสอบไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้ทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกตินั้นตกเป็นของแผ่นดินต่อไปตามมาตรา ๒๕๔

จึงเห็นได้ว่า บทบัญญัติมาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ มาตรา ๒๕๔ และมาตรา ๒๕๕ ใช้บังคับสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะเท่านั้น หากใช้บังคับกับคู่สมรสของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ ปัญหาข้อโต้แย้งตามข้อ ค. จึงถูกต้องแล้ว

ปัญหาข้อ ง. เป็นปัญหาเกี่ยวกับการเริ่มนับระยะเวลา ๕ ปี ของการห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ ในกรณีของผู้ถูกร้อง ซึ่งผู้ทำคำวินิจฉัยได้วินิจฉัยไว้แล้วในปัญหาข้อ ค. จึงไม่วินิจฉัยซ้ำอีก

๒. ปัญหาข้อเท็จจริง คดีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ถูกร้องไม่แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ๔ กรณีคือ

กรณีที่ ๑ ไม่แสดงรายการทรัพย์สินที่อยู่ในชื่อของตนเอง นางสุรกัญญา สุขชนะ คู่สมรสของผู้ถูกร้อง และนายสุวิชา สุขชนะ บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

กรณีที่ ๒ ไม่แสดงรายการทรัพย์สิน (เงินฝากธนาคาร) ของตนเอง และ/หรือนางสุรกัญญา สุขชนะ คู่สมรสที่อยู่ในชื่อของผู้อื่น ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

กรณีที่ ๓ ปกปิดทรัพย์สิน (ที่ดิน) ของตนเองโดยทำนิติกรรมอำพรางโอนสิทธิครอบครองที่ดินไปอยู่ในชื่อของบุคคลอื่น

กรณีที่ ๔ แสดงรายการหนี้สินเท็จ

ดังรายละเอียดที่ปรากฏในคำวินิจฉัยข้างต้น

กรณีที่ ๑ คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วมีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียง ๕ เสียง เห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการได้ส่วน ๗ ว่า **กรณีดังกล่าวยังฟังไม่ได้ว่า** ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๗ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง

จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยชี้ขาดในกรณีที่ ๑

กรณีที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้ว มีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียง ๕ เสียง เห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการได้ส่วน ๗ ทั้งสามกรณิดังกล่าว ว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๗ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

จึงมีปัญหาที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องวินิจฉัยชี้ขาดต่อไปตามกรณีที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ ว่า ผู้ถูกร้องกระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่งหรือไม่

ผู้ทำคำวินิจฉัย เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติถึงการแสดงบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไว้ในหมวด ๑๐ ว่าด้วยการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ส่วนที่ ๑ ว่าด้วยการแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน มาตรา ๒๕๑ ถึงมาตรา ๒๕๖ ซึ่งเป็นการกำหนดให้มีมาตรการอย่างหนึ่งในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและตำแหน่งอื่นๆ ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ดังต่อไปนี้

๑. การกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่กำหนด (มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒)

๒. การกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน (มาตรา ๒๕๓)

๓. การกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่เปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อสาธารณชน เฉพาะบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของผู้เป็นนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี ซึ่งจะมีผลให้สาธารณชนได้ทราบถึงบัญชีและเอกสารประกอบดังกล่าว ที่สามารถนำไปใช้ในการตรวจสอบโดยสาธารณชนได้อีกทางหนึ่ง (มาตรา ๒๕๓ และมาตรา ๒๕๔)

๔. กำหนดมาตรการบังคับให้มีการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบให้ถูกต้องครบถ้วน มิฉะนั้นจะเกิดผลบังคับแก่ผู้จงใจฝ่าฝืนไม่ยื่น ผู้จงใจยื่นบัญชีอันมีข้อความอันเป็นเท็จ หรือผู้จงใจปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ต้องพ้นจากตำแหน่ง และห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง (มาตรา ๒๕๕)

บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญในส่วนนี้ จึงมีเจตนารมณ์ที่จะใช้เป็นมาตรการในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยจะมีผลดังต่อไปนี้

๑. เมื่อการเปรียบเทียบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบที่ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่งกับที่ยื่นเมื่อพ้นจากตำแหน่งหรือตาย ซึ่งอาจมีผลให้เห็นว่ามีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือไม่ (มาตรา ๒๕๔)

๒. การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ จะทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ทราบถึงสถานะหรือคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้นว่า ขาดคุณสมบัติในการดำรงตำแหน่งหรือไม่ หรือมีมูลเหตุจงใจให้ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบอย่างไรหรือไม่

๓. การเปิดเผยต่อสาธารณชน ทำให้ขยายการตรวจสอบให้กว้างขวางขึ้น

๔. เป็นการป้องปรามมิให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใช้อำนาจในตำแหน่งแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ เพราะการตรวจสอบจะพบพฤติการณ์ดังกล่าวได้ง่าย

มาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ดังต่อไปนี้

๑. ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ต้องยื่น (มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒)
๒. บัญชีและเอกสารประกอบที่ต้องยื่น ต้องมีลักษณะสำคัญ ๒ ประการคือ
  - (ก) ต้องไม่เป็นข้อความอันเป็นเท็จ หรือ
  - (ข) ต้องไม่ปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ
๓. รายละเอียด วิธีการ และรายการต่างๆ ในการยื่นเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด
๔. สภาพบังคับในการฝ่าฝืนจะมีผลให้พ้นจากตำแหน่ง และห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งในกรณีที่
  - (ก) จงใจไม่ยื่น
  - (ข) จงใจยื่นบัญชีและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ปัญหาที่จะนำมาตรา ๒๕๕ มาใช้บังคับตามหลักนิติรัฐและนิติธรรม จึงต้องพิจารณาให้ได้ความแน่ชัดว่า ความบกพร่องในการยื่นนั้นเกิดขึ้นโดยความตั้งใจของผู้ยื่นหรือไม่ และความตั้งใจนั้นก็ต้องเป็นความตั้งใจเพื่อหลีกเลี่ยงมาตรการในการยื่นบัญชีที่มุ่งหมายสำหรับใช้เป็นมาตรการการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยแท้ดังกล่าวข้างต้นด้วย ดังจะเห็นได้ว่า มาตรา ๒๕๕ ก็บัญญัติเน้นที่จะใช้สภาพบังคับต่อเมื่อผู้ยื่นนั้น “จงใจ” เท่านั้น ดังนั้นการใช้บังคับมาตรา ๒๕๕ ที่ชอบด้วยหลักนิติรัฐและนิติธรรมที่จะให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพ้นจากตำแหน่งและห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งเป็นเวลา ๕ ปี จึงต้องเป็นกรณีที่ผู้ยื่นได้จงใจปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ โดยมีเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐหรือมีเจตนาทำให้มาตรการตรวจสอบมีประสิทธิภาพน้อยลงไป

พิจารณาแล้วตามปัญหาในคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

กรณี ที่ ๒ ข้อเท็จจริงตามคำร้องและคำชี้แจงของผู้ถูกร้องได้ความว่า ผู้ถูกร้องมิได้ยื่นรายการบัญชีเงินฝากธนาคารต่างๆ ทั้งที่เป็นเงินฝากของผู้ถูกร้องและเงินฝากของนางสุรภักฎญา สุขชนะ คู่สมรสของผู้ถูกร้อง รวม ๖ บัญชีและ ๔ บัตรเงินฝากซึ่งได้เปิดบัญชีและซื้อบัตรเงินฝากในชื่อของบุคคลใกล้ชิดต่างๆ ดังต่อไปนี้

ก. เงินฝากของผู้ถูกร้อง

๑. ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) (สาขางามวงศ์วาน)

เป็นเงินฝากของผู้ถูกร้องในชื่อบัญชีนายจิรายุ จรัสเสถียร เลขที่บัญชีออมทรัพย์ ๓๑๕-๒-๖๒๕๔๕-๓ (ไม่แสดงในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๓)

เปิดบัญชี วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๐

ยอดเงินคงเหลือ ณ วันยื่นบัญชีครั้งที่ ๓ จำนวน ๓,๐๓๓,๘๘๐ บาท

ปิดบัญชี วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๔๑

๒. ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) (สาขานนทบุรีภิบาล ๑ บางกะปิ)

เป็นเงินฝากของผู้ถูกร้องชื่อบัญชีของนายจิรายุ จรัสเสถียร เลขที่บัญชีออมทรัพย์ ๐๓๓-๒-๕๓๑๕๑-๘ (ไม่แสดงในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๔, ๕ และ ๖)

เปิดบัญชี วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๐

ยอดเงินคงเหลือ ณ วันยื่นบัญชีครั้งที่ ๔ และ ๕ เท่ากัน จำนวน ๒๔,๑๕๓.๓๐ บาท ครั้งที่ ๖ จำนวน ๒๕,๑๓๓.๘๕ บาท

ปิดบัญชี (ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงในสำนวน)

๓. และ ๔. ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) (สาขาประดิพัทธ์)

เป็นเงินฝากของผู้ถูกร้องในชื่อบัญชีของนายพิชญกร อุดรสถิตย์ เลขที่บัญชีออมทรัพย์ ๐๓๔-๑-๖๖๖๗๗-๓ และเลขที่บัญชีกระแสรายวัน ๐๓๔-๖-๐๕๒๐๓-๓ (ไม่แสดงในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๔, ๕ และ ๖)

เปิดบัญชี วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๔๑

ยอดเงินคงเหลือ ณ วันยื่นบัญชีครั้งที่ ๔ และ ๕ เท่ากัน จำนวน ๖๔,๐๘๕.๕๐ บาท ครั้งที่ ๖ จำนวน ๕,๕๑๒.๕๐ บาท

ปิดบัญชี (ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงในสำนวน)

ข. บัญชีเงินฝากและบัตรเงินฝากของกลุ่มสมรส

๑. ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) (สาขาสี่แยกสะพานกรุงธน)

เป็นเงินฝากของกลุ่มสมรสในชื่อบัญชีนายพิชญกร อุดรสถิตย์ เลขที่บัญชีเงินฝากประจำ ๐๓๓-๒-๐๒๕๑๖-๑ (ไม่แสดงในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๑, ๒ และ ๓)

เปิดบัญชี วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๓๘

ยอดเงินคงเหลือ ณ วันยื่นบัญชีครั้งที่ ๑, ๒ และ ๓ เท่ากัน จำนวน ๑๔,๐๐๓,๕๘๓.๘๒ บาท

ปิดบัญชี วันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๔๑ (เพราะฉะนั้นจึงไม่ต้องยื่นบัญชีครั้งที่ ๔ - ๘ เพราะปิดบัญชีก่อนยื่นบัญชีครั้งที่ ๔)

๒. ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) (สาขานนทบุรี)

เป็นเงินฝากของกลุ่มสมรสในชื่อบัญชีนายพิษณุกร อุดรสถิตย์ เลขที่บัญชีเงินฝากประจำ ๑๒๒-๑-๐๑๒๕๓-๕ (ไม่แสดงในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๑, ๒ และ ๓)

เปิดบัญชี วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๐

ยอดเงินคงเหลือ ณ วันยื่นบัญชีครั้งที่ ๑, ๒ และ ๓ เท่ากัน จำนวน ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ปิดบัญชี วันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๑ (เพราะฉะนั้นจึงไม่ต้องยื่นบัญชีครั้งที่ ๔ - ๘)

๓. บัตรเงินฝากธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ๔ ฉบับ

เป็นเงินฝากของกลุ่มสมรสในชื่อของเรือตรีหญิง พัชราภรณ์ บุญยงค์ และนางสุนทรี วิโรจน์เวชภัณฑ์ (ไม่แสดงในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๔ และ ๕)

ระยะเวลาฝาก ๔ กันยายน ๒๕๕๑ - ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑

ฉบับที่ ๑ ชื่อเรือตรีหญิง พัชราภรณ์ บุญยงค์ เลขที่ PYO.A. ๓๖๒/๑๓๑๑ จำนวน ๖,๖๐๐,๐๐๐ บาท

ฉบับที่ ๒ ชื่อเรือตรีหญิง พัชราภรณ์ บุญยงค์ เลขที่ PYO.A. ๓๖๓/๑๘๑๖ จำนวน ๑๓,๑๐๐,๐๐๐ บาท

ฉบับที่ ๓ ชื่อนางสุนทรี วิโรจน์เวชภัณฑ์ เลขที่ PYO.A. ๓๖๐/๑๖๐๖ จำนวน ๕,๘๐๐,๐๐๐ บาท

ฉบับที่ ๔ ชื่อนางสุนทรี วิโรจน์เวชภัณฑ์ เลขที่ PYO.A. ๓๖๑/๑๔๕๑ จำนวน ๑๐,๕๐๐,๐๐๐ บาท

ทางพิจารณาได้ความว่า บรรดาผู้มีชื่อเป็นเจ้าของบัญชีเงินฝากและผู้ซื้อบัตรเงินฝากต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น บางคนเป็นน้องกลุ่มสมรสของผู้ถูกร้อง บางคนเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและทำงานในสำนักงานเดียวกับผู้ถูกร้อง บางคนเป็นเพื่อนสนิทและญาติของกลุ่มสมรสผู้ถูกร้อง จึงเชื่อได้ว่าผู้ถูกร้อง ต้องรู้จักและมีความสนิทสนมสัมพันธ์กับบุคคลเหล่านั้นเป็นอย่างดี ผู้ถูกร้องเป็นคนชอบเล่นการพนัน ในขณะที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ผู้ถูกร้องได้เดินทางไปเล่นการพนันยังต่างประเทศหลายครั้งโดยได้พา กลุ่มสมรสและคนสนิทของผู้ถูกร้องไปด้วย คนในคณะของผู้ถูกร้องจึงต้องทราบดีถึงผลการเล่นการพนัน ได้เสียของผู้ถูกร้องทุกครั้งี่ร่วมเดินทางไปด้วยกัน

สำหรับเงินของผู้ถูกร้องในบัญชีเงินฝากในชื่อของนายจิรายุ จรัสเสถียร มีข้อเท็จจริงที่ปรากฏในการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญดังนี้

๑. เงินในบัญชีเงินฝากในชื่อของนายจิรายุ จรัสเสถียร บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ ๓๑๕-๒-๖๒๕๕๕-๗ ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) (สาขางามวงศ์วาน) ได้ความจากผู้ร้องว่า เงินที่เปิดบัญชีเป็นของผู้ถูกร้องและรายการถอนเงินทุกรายการก็เป็นไปเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องเคยยอมรับว่าบัญชีเป็นของตน และขอแจ้งรายการทรัพย์สินในบัญชีเงินฝากนี้เพิ่มเติมในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ๑ ที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ผู้ร้องจึงเห็นว่า เงินฝากดังกล่าวเป็นทรัพย์สินของผู้ถูกร้องที่อยู่ในชื่อของนายจิรายุ จรัสเสถียร

แต่ผู้ถูกร้องอ้างว่า บัญชีเงินฝากดังกล่าวเป็นของนายจิรายุ โดยนำเช็คของผู้ถูกร้องที่ได้มาจากการเล่นการพนัน จำนวน ๓๐,๐๘๐,๐๐๐ บาท ไปเข้าบัญชี ซึ่งผู้ถูกร้องได้มอบเช็คดังกล่าวให้ไปดำเนินการเรียกเก็บโดยไม่ได้กำหนดวิธีการนำเงินเข้าบัญชี ดังนั้นนายจิรายุจะเรียกเก็บเงินอย่างไร ผู้ถูกร้องไม่ทราบ และเงินดังกล่าวได้จากการเล่นการพนันไม่ใช่เป็นการได้มาจากการที่ผู้ถูกร้องปฏิบัติตามหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขหากโดยมิชอบ ผู้ถูกร้องไม่สนใจไม่แสดงรายการเงินฝากตามบัญชีดังกล่าวเพราะไม่ใช่บัญชีเงินฝากของผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องจึงไม่มีหน้าที่ที่จะต้องแสดงไว้ในบัญชีทรัพย์สิน ๑

พิจารณาแล้ว เห็นว่า แม้ชื่อบัญชีจะเป็นชื่อของนายจิรายุแต่ผู้ถูกร้องและนายจิรายุได้ชี้แจงตรงกันว่า เงินฝากในบัญชีตั้งแต่เปิดบัญชีเป็นของผู้ถูกร้อง จึงฟังได้ว่าเงินฝากเป็นของผู้ถูกร้อง

๒. เงินในบัญชีเงินฝากในชื่อของนายจิรายุ จรัสเสถียร บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ ๐๗๗-๒-๕๗๑๕๑-๘ ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) (สาขานนทบุรี ๑ บางกะปิ) ได้ความจากผู้ร้องว่า ผู้ถูกร้องรับว่าเงินที่เปิดบัญชีนี้นี้เป็นเช็คของผู้ถูกร้องเอง จำนวน ๑๑,๓๕๐,๐๐๐ บาท โดยมอบให้นายจิรายุไปเปิดบัญชี แม้ผู้ถูกร้องจะกลับคำชี้แจงใหม่เป็นการเปิดบัญชีเป็นเรื่องที่นายจิรายุดำเนินการเอง ก็ฟังได้ว่าเงินฝากตามบัญชีนี้นี้เป็นของผู้ถูกร้องที่อยู่ในชื่อของนายจิรายุ จรัสเสถียร

ผู้ถูกร้อง อ้างว่าไม่ใช่บัญชีเงินฝากของตน ผู้ถูกร้องเป็นเพียงเจ้าของเงินฝาก จำนวน ๑๑,๓๕๐,๐๐๐ บาท เท่านั้น ซึ่งได้มาจากการเล่นการพนันที่ประเทศออสเตรเลีย โดยบริษัท เสริมสุวรรณ ทราเวล จำกัด ได้จ่ายเป็นเช็คขีดคร่อม ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) สาขานนทบุรี ๑ และได้มอบให้นายจิรายุนำเช็คไปขึ้นเงิน แล้วโอนชำระหนี้ให้แก่ผู้มีชื่อ ๒ คน เงินส่วนที่เหลือคืนแก่ผู้ถูกร้อง ซึ่งผู้ถูกร้องได้เงินมาภายหลังจากการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และใช้เงินหมดไปก่อนที่จะพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ผู้ถูกร้องจึงไม่มีหน้าที่ที่จะต้องแจ้งรายการทรัพย์สินดังกล่าว

พิจารณาแล้ว เห็นว่าการเปิดบัญชีเงินฝาก แม้จะดำเนินการโดยนายจิรายุ แต่ก็เปิดบัญชีด้วยเช็คของผู้ถูกร้อง ซึ่งหากมีเหตุผลในการเปิดบัญชีเพื่อเรียกเก็บเงินตามเช็ค ผู้ถูกร้องก็สามารถเปิดบัญชีในชื่อตนเอง หรือหากไม่ประสงค์ให้ผู้อื่นรู้ว่าผู้ถูกร้องได้เงินจากการพนัน ก็สามารถฝากนายจิรายุเรียกเก็บผ่านบัญชีธนาคารที่นายจิรายุมีบัญชีอยู่แล้ว การที่ผู้ถูกร้องให้นายจิรายุเปิดบัญชีโดยเช็คของผู้ถูกร้องโดยความเป็นจริงแล้วก็ถือว่าเป็นของผู้ถูกร้อง แต่ไม่ได้แสดงรายการบัญชีเงินฝากดังกล่าวในการยื่นบัญชีต่อผู้ร้อง

๓. และ ๔. เงินฝากของผู้ถูกร้องในบัญชีเงินฝากชื่อของนายพิษณุกร อุดรสถิตย์ บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ ๐๓๔-๑-๖๖๖๗๗-๗ และบัญชีกระแสรายวัน เลขที่ ๐๓๔-๖-๐๕๒๐๓-๓ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) (สาขาประดิพัทธ์) ๒ บัญชี

ผู้ร้องเห็นว่า ตามคำรับของผู้ถูกร้องและคำชี้แจงของนายพิษณุกร อุดรสถิตย์ เชื่อได้ว่า นายพิษณุกร อุดรสถิตย์ ไม่ใช่เจ้าของบัญชีเงินฝากทั้งสองดังกล่าว เงินเปิดบัญชีเป็นของผู้ถูกร้องทั้งสองจำนวน แต่ได้อาศัยชื่อของนายพิษณุกรเปิดบัญชี โดยนำเสนอบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้านจากนายพิษณุกร อุดรสถิตย์ ไปเป็นหลักฐานในการเปิดบัญชี นายพิษณุกรไม่เคยไปทำรายการฝาก - ถอนใดๆ เกี่ยวกับบัญชีทั้งสอง ยกเว้นไปปิดบัญชี นายพิษณุกรไม่ใช่ผู้เขียนเช็คและผู้ลงลายมือชื่อในเช็คที่ส่งจ่ายจากบัญชีกระแสรายวัน เลขที่ ๐๓๔-๖-๐๕๒๐๓-๓ การใช้เช็คและการเขียนส่งจ่ายเช็คผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำเนินการ ดังนั้นผู้ถูกร้องจึงเป็นเจ้าของเงินฝากในบัญชีเงินฝากทั้งสองดังกล่าว

ผู้ถูกร้อง อ้างว่าบัญชีเงินฝากดังกล่าวเป็นของผู้ถูกร้องเอง เปิดบัญชีโดยใช้เช็ค ๒ ฉบับ จำนวนเงิน ๔๕,๗๕๐,๐๐๐ บาท ซึ่งได้จากการเล่นการพนันที่ประเทศออสเตรเลีย ผู้ถูกร้องได้ขอหลักฐานจากนายพิษณุกรไปเปิดบัญชีที่ธนาคารและทำการเบิกถอนไปเท่ากับจำนวนเงินฝาก ซึ่งผู้ถูกร้องเห็นว่า ผู้ถูกร้องได้ถอนเงินไปใช้ทั้งหมดแล้ว และไม่ได้ทำธุรกรรมใดๆ กับบัญชีดังกล่าวอีกเลย จึงไม่ได้เก็บรักษาสมุดบัญชีไว้ ทำให้ไม่ทราบยอดเงินที่คงเหลืออยู่

พิจารณาจากคำรับของผู้ถูกร้อง และนายพิษณุกร ซึ่งรับว่าเป็นบัญชีเงินฝากของผู้ถูกร้องแล้ว แม้ผู้ถูกร้องจะอ้างว่าหลังจากเปิดบัญชีแล้วก็ทำการเบิกถอนไปจนหมดแล้ว และไม่ได้ทำธุรกรรมใดๆ กับบัญชีดังกล่าวอีกเลยทำให้ไม่ทราบยอดเงินคงเหลือที่มีมูลค่าเพียงเล็กน้อย และการไม่ยื่นไม่ได้ทำให้ผู้ถูกร้องได้หรือเสียประโยชน์ แต่ก็เป็นการแสดงว่า ผู้ถูกร้องรู้ว่าตนมีทรัพย์สินเป็นบัญชีเงินฝาก ๒ บัญชีนี้แต่ไม่แสดงรายการในบัญชี ฯ ที่ยื่นต่อผู้ร้องทั้ง ๓ ครั้ง

เงินของคู่สมรสของผู้ถูกร้องในบัญชีเงินฝากและในบัตรเงินฝากในชื่อของบุคคลอื่น มีข้อเท็จจริงที่ปรากฏในการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญดังนี้

๑. เงินของกลุ่มสมรสในบัญชีเงินฝากในชื่อของนายพิษณุกร อุดรสถิตย์ บัญชีเงินฝากประจำ เลขที่ ๐๓๓-๒-๐๒๕๑๖-๑ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) (สาขาสี่แยกสะพานกรุงธน) และบัญชีเงินฝากประจำ เลขที่ ๑๒๒-๑-๐๑๒๕๓-๕ ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) (สาขาสีรินทร)

ผู้ร้อง ชี้แจงว่านายพิษณุกร ๑ ให้การว่าเปิดบัญชีตามความประสงค์ของนางสุรภักฎญาและตรงกับคำรับของนางสุรภักฎญาตามหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องกรณีถูกกล่าวหาว่าร่ำรวยผิดปกติ ว่าเป็นเงินของนางสุรภักฎญา ๑ ผู้ร้องจึงฟังว่าเป็นทรัพย์สินของนางสุรภักฎญา นางสุรภักฎญายอมรับเองว่าได้เงินฝากดังกล่าวมาจากที่ผู้ถูกร้องไปเล่นการพนันที่ต่างประเทศ ซึ่งเท่ากับเป็นเงินของผู้ถูกร้องเอง ผู้ถูกร้องและคู่สมรสย่อมจะต้องทราบถึงสถานะการเงินหรือทรัพย์สินและหนี้สินของกันและกันดีกว่าบุคคลอื่น

ผู้ถูกร้อง อ้างว่า ไม่เคยทราบถึงความมีอยู่ของบัญชี ทั้งนี้ เมื่อรับแจ้งข้อกล่าวหาจากคณะอนุกรรมการไต่สวน ๑ ก็ได้ตรวจสอบ และทราบว่าเป็นเงินส่วนที่คู่สมรสแอบเก็บออมไว้ โดยผู้ถูกร้องไม่ทราบนางสุรภักฎญาได้ชี้แจงต่อคณะอนุกรรมการไต่สวน ๑ ว่าเป็นการนำเงินของนางสุรภักฎญาจากธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ที่สะสมไว้นานรวมกับเงินสดที่มี จำนวน ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท มาให้นายพิษณุกรเปิดบัญชีนี้ เพื่อเก็บเป็นเงินสะสมของวงศ์ตระกูลของนางสุรภักฎญาโดยปกปิดมิให้ผู้ถูกร้องทราบ เพราะมีข้อบาดหมางในเรื่องผู้ถูกร้องไปอยู่กินกับหญิงอื่นฉันท์สามีภริยาจนมีบุตรด้วยกัน นอกจากนี้ผู้ถูกร้องได้สอบถามนายพิษณุกรจึงได้รับทราบว่ามีบัญชีธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาสี่แยกสะพานกรุงธน เปิดบัญชีตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ และมีบัญชีธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาสีรินทร เปิดบัญชีตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ ก่อนผู้ถูกร้องจะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยนายพิษณุกรแจ้งด้วยว่าปิดบัญชีทั้งสองแล้ว

๒. บัตรเงินฝากธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ๔ ฉบับ

เป็นเงินฝากของกลุ่มสมรสในชื่อของเรือตรีหญิง พัชรภรณ์ บุญยงค์ และนางสุนทรี วิโรจน์เวชภัณฑ์ (ไม่แสดงในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๔ และ ๕)

ระยะเวลาฝาก ๔ กันยายน ๒๕๕๑ - ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑

ฉบับที่ ๑ ชื่อเรือตรีหญิง พัชรภรณ์ เลขที่ PYO.A. ๓๖๒/๑๓๑๑ จำนวน ๖,๖๐๐,๐๐๐ บาท

ฉบับที่ ๒ ชื่อเรือตรีหญิง พัชรภรณ์ เลขที่ PYO.A. ๓๖๓/๑๘๑๖ จำนวน ๑๓,๑๐๐,๐๐๐ บาท

ฉบับที่ ๓ ชื่อนางสุนทรี เลขที่ PYO.A. ๓๖๐/๑๖๐๖ จำนวน ๕,๘๐๐,๐๐๐ บาท

ฉบับที่ ๔ ชื่อนางสุนทรี เลขที่ PYO.A. ๓๖๑/๑๔๕๑ จำนวน ๑๐,๕๐๐,๐๐๐ บาท

ผู้ร้อง พิจารณาจากการที่นายพิชญกรให้การสรุปว่า บัตรเงินฝากดังกล่าวนี้ใช้เงินซึ่งถอนจากบัญชีเงินฝากธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) สาขาย่อยบางซื่อ เลขที่บัญชี ๑๑๐-๓-๓๐๘๒๑-๓ ซึ่งบัญชีนายพิชญกร ชื่อ ซึ่งเงินดังกล่าวเป็นของนางสุรกาญญาที่ขอนำมาฝากไว้ในชื่อของตน สอดคล้องกับคำให้การของเรือโทหญิง พัชรภรณ์ (ยศขณะให้ถ้อยคำ) กับนางสุนทร และตรงกับคำรับของนางสุรกาญญาตามหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องกรณีถูกกล่าวหาว่าร้ายรอยผิดปกติ จึงฟังได้ว่าบัตรเงินฝากในชื่อของเรือตรีหญิง พัชรภรณ์ และนางสุนทร ดังกล่าวเป็นทรัพย์สินของนางสุรกาญญา

ผู้ถูกร้อง อ้างว่านางสุรกาญญานำเงิน ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ไปซื้อบัตรเงินฝากในชื่อของเรือตรีหญิง พัชรภรณ์ และนางสุนทร รวม ๔ ฉบับ โดยที่ผู้ถูกร้องไม่เคยทราบเรื่องประกอบกับไม่ได้มีความสนิทสนมกับบุคคลทั้งสอง และในการจัดทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ก็ได้มอบให้นางสุรกาญญาเป็นผู้จัดทำมาโดยตลอด โดยไม่ได้แสดงรายการบัตรเงินฝากนี้ไว้แต่อย่างใด ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงไม่ทราบรายการบัตรเงินฝากทั้ง ๔ ฉบับ ซึ่งเป็นของนางสุรกาญญา จึงถือว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่แสดงรายการทรัพย์สินรายการนี้ไม่ได้

ได้พิจารณาแล้ว คดีมีหลักฐานพอเชื่อได้ว่าเงินฝากของผู้ถูกร้องในบัญชีเงินฝากของธนาคารหลายแห่งในชื่อของบุคคลอื่นหลายคน เป็นเงินที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าได้มาจากการเล่นการพนันในต่างประเทศ ผู้ถูกร้องมีความประสงค์จะปกปิดมิให้บุคคลอื่นล่วงรู้ถึงพฤติการณ์การชอบเล่นการพนันของผู้ถูกร้อง และเมื่อผู้ถูกร้องเล่นการพนันได้เงินมาก็นำไปเปิดบัญชีในชื่อของบุคคลใกล้ชิด คือนายพิชญกร อุดรสถิตย์ ซึ่งเป็นน้องคู่สมรสของผู้ถูกร้องและนายจิรายุ จรัสเสถียร คนสนิทของผู้ถูกร้อง ซึ่งมักจะเดินทางไปเล่นการพนันที่ต่างประเทศกับผู้ถูกร้องบ่อยๆ เพื่อปกปิดมิให้บุคคลอื่นรู้ การที่ผู้ถูกร้องไม่แสดงรายการบัญชีเงินฝากในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็เพราะผู้ถูกร้องมีเจตนาจะปกปิดมิให้บุคคลอื่นทราบถึงพฤติการณ์ดังกล่าวข้างต้น

ส่วนเงินของคู่สมรสในบัญชีเงินฝากในชื่อของบุคคลอื่นรวมทั้งบัตรเงินฝากในชื่อของผู้มีชื่อสองคน ก็ฟังได้ว่าเป็นเงินของคู่สมรสของผู้ถูกร้องทุกรายการ ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าไม่ทราบว่าคู่สมรสมีเงินจำนวนดังกล่าวในบัญชีชื่อผู้อื่นหรือบัตรเงินฝากในชื่อผู้อื่น เพราะคู่สมรสปิดบังผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องจึงไม่ทราบและไม่ได้แสดงรายการลงในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

เห็นว่า มาตรา ๒๕๑ บัญญัติให้ผู้ถูกร้องลงลายมือรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานทุกฉบับ จึงถือว่ากฎหมายปิดปากมิให้ผู้ถูกร้องปฏิเสธ โดยกล่าวอ้างในภายหลังว่า คู่สมรสมีทรัพย์สิน (เงินฝาก) ที่ยังไม่ได้แจ้งในบัญชีอีกหลายรายการ ตามกฎหมายผู้ถูกร้องต้องรับผิดชอบต่อความถูกต้องของบัญชีทั้งทางนิติบัญญัติและพฤตินัยดังวินิจฉัยข้างต้น ข้ออ้างของผู้ถูกร้องที่ว่าไม่ทราบว่า

คู่สมรสมีเงินในบัญชีเงินฝากและบัตรเงินฝากต่าง ๆ จึงไม่มีน้ำหนักที่จะรับฟัง พฤติการณ์ของผู้ถูกร้อง ที่มีได้ยื่นบัญชีแสดงรายการในบัญชีเงินฝากซึ่งเป็นเงินของผู้ถูกร้องและคู่สมรสแต่อยู่ในบัญชีชื่อบุคคลอื่น ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แม้จะฟังว่าเป็นเงินที่ได้มาจากการเล่นการพนันมิใช่ได้มาเพราะการใช้อำนาจรัฐ โดยมิชอบ แต่การไม่ยื่นรายการในบัญชีดังกล่าวเพราะผู้ถูกร้องมีเจตนาจงใจจะปกปิดพฤติการณ์ของผู้ถูกร้อง และข้ออ้างว่าไม่ทราบเงินในบัญชีของคู่สมรสฟังไม่ขึ้นก็เป็นเหตุให้ประสิทธิภาพการตรวจสอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. น้อยลง จึงชี้ขาดว่าผู้ถูกร้องมีเจตนาจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในมาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ดังกล่าว

กรณีที่ ๓ ผู้ถูกร้องอุทกกล่าวหาว่าไม่แสดงรายการที่ดิน ๓๕ แปลงของผู้ถูกร้อง โดยผู้ถูกร้อง ได้ทำนิติกรรมอำพรางโอนสิทธิครอบครองที่ดินทั้ง ๓๕ แปลงให้บุคคลอื่น

ทางได้สวนของผู้ร้องได้ความว่า ผู้ถูกร้องซื้อที่ดินมี น.ส. ๓ ก ที่ตำบลโนนปอแดง อำเภอผาขาว (ภูกระดึง) จังหวัดเลย จำนวน ๓๕ แปลง เนื้อที่ ๘๕๔ ไร่ ๑ งาน ๓๗ ตารางวา โดยได้เคยแสดงรายการไว้ในบัญชีที่ยื่นต่อผู้ร้อง ครั้งที่ ๑ ถึงครั้งที่ ๕ แต่เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๒ ผู้ถูกร้องอ้างว่าโอนทางทะเบียนเพื่อใช้นั้นนายกิติที่เคยกู้เงินตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ แล้ว จึงไม่ได้แสดงรายการไว้ในบัญชีครั้งที่ ๖, ๗ และ ๘ ผู้ร้องเห็นว่า การโอนทางทะเบียนนั้น เป็นนิติกรรมอำพรางเพื่อไม่ให้ผู้อื่นรู้ว่าผู้ถูกร้องยังคงเป็นเจ้าของที่ดินดังกล่าว ทั้งนี้ ผู้ร้องเห็นว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้กู้เงินนายกิติจริง เพราะไม่ได้มีการแสดงรายการหนี้สินดังกล่าวไว้ในบัญชีที่ยื่นต่อผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง ชี้แจงสรุปว่า ที่ดินจำนวน ๓๕ แปลง นั้น เป็นที่ดินมี น.ส. ๓ ก เป็นเอกสารสิทธิ ได้ทยอยซื้อตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ ได้ยื่นแสดงรายการที่ดินไว้ในบัญชีฯ มาโดยตลอด แต่พอปี ๒๕๔๒ ประมาณเดือนมิถุนายน หลังจากได้ลาออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขก็ได้โอนที่ดินทั้ง ๓๕ แปลงใช้หนี้ให้แก่ นายกิติ ที่เคยกู้ยืมเงินเพื่อนำไปช่วยสนับสนุนการเลือกตั้งแก่นายบุญหลง จำนวน ๑๕ ล้านบาท และใช้จ่ายส่วนตัวของผู้ถูกร้อง จำนวน ๕ ล้านบาท รวมเงินที่กู้จากนายกิติ ๒๐ ล้านบาท เมื่อนายกิติทวงถาม ผู้ถูกร้องไม่มีเงินสดก็เลยต้องโอนที่ดิน ๓๕ แปลงดังกล่าวเพื่อตีใช้หนี้ โดยการส่งมอบการครอบครองและได้เซ็นหลักฐานการโอน พร้อมทั้งมอบหมายให้นายกิติไปดำเนินการจดทะเบียนโอนที่อำเภอผาขาว โดยนายกิติเสียค่าธรรมเนียมและค่าภาษีในการโอนเอง

เห็นว่า ที่ดิน ๓๕ แปลง ดังกล่าว มีชื่อผู้ถูกร้องเป็นเจ้าของปรากฏตามหลักฐานเอกสารสิทธิ (น.ส. ๓ ก) โดยผู้ถูกร้องได้แสดงรายการไว้ในบัญชีต่อผู้ร้องครั้งที่ ๑ ถึงครั้งที่ ๕ ต่อมาเมื่อผู้ถูกร้องอ้างว่าได้โอนตีใช้หนี้ให้แก่ นายกิติในเดือนมิถุนายน ๒๕๔๒ โดยมีหลักฐานทางทะเบียน

โอนเป็นชื่อของนายกิติแล้ว การจะพิจารณาว่าการโอนที่ดินดังกล่าวระหว่างผู้ถูกร้องกับนายกิติจะเป็นการอำพรางหรือไม่ อย่างไร เพื่อวัตถุประสงค์อย่างไรรั้นผู้ทำคำวินิจฉัยเห็นว่า เป็นข้อเท็จจริงอีกส่วนหนึ่งต่างหาก ซึ่งจะต้องวินิจฉัยชี้ขาดโดยอาศัยบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และต้องมีการสืบพยานหลักฐานโดยอาศัยบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยศาลยุติธรรม เพราะเป็นข้อโต้แย้งในเรื่องสิทธิและหน้าที่ของผู้ถูกร้อง ผู้โอนและนายกิติผู้รับโอนซึ่งเป็นบุคคลภายนอก มิใช่เป็นการวินิจฉัยคดีตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติในหมวด ๑๐ ว่าด้วยการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจหน้าที่วินิจฉัย

เมื่อข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติได้ว่าการจดทะเบียนโอนที่ดิน ๓๕ แปลงตามหลักฐานทางทะเบียนหลังเอกสารแสดงสิทธิโดยทางราชการถูกต้องแล้ว ตามกฎหมายก็คือที่ดินทั้ง ๓๕ แปลงได้เปลี่ยนมือจากผู้โอนไปเป็นของผู้รับโอนไปแล้ว มิใช่ทรัพย์สินของผู้ถูกร้องอีกต่อไป ผู้ถูกร้องจึงไม่ต้องแจ้งรายการที่ดิน ๓๕ แปลงในบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยต่อไปว่าการโอนที่ดินดังกล่าวกระทำโดยสมยอมระหว่างผู้โอนและผู้รับโอนหรือเป็นนิติอำพรางดังข้อกล่าวอ้างของผู้ร้องหรือไม่

ผู้ทำคำวินิจฉัยเห็นว่า กรณีที่ ๓ จึงฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่แจ้งรายการทรัพย์สินที่ดิน ๓๕ แปลง ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ต่อผู้ร้อง หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง

กรณีที่ ๔ แสดงรายการหนี้จำนวน ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท เป็นเท็จ

ผู้ถูกร้องได้แสดงรายการหนี้สินจำนวนนี้ไว้ในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๑ ที่ ๒ และ ๓ โดยมีเอกสารสัญญากู้ยืมเงินระหว่างผู้ถูกร้อง (โดยคู่สมรสลงชื่อเป็นผู้กู้แทน) กับนายระวี อุ่นภัทร ตามสัญญากู้ยืมเงิน ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ จำนวน ๑๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท และเอกสารสัญญากู้ยืมเงิน (โดยคู่สมรสเป็นผู้ลงชื่อผู้กู้แทน) กับนายไพจิตร ก่ออมทรัพย์ ตามเอกสารสัญญากู้ยืมเงิน ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ จำนวน ๑๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท เป็นเอกสารประกอบ

ทางไตสวนของอนุกรรมการไตสวนข้อเท็จจริงและมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. เชื่อว่าผู้ให้กู้มิได้จ่ายเงินจำนวนที่ระบุไว้ในสัญญาทั้งสองฉบับให้ผู้ถูกร้องและหรือคู่สมรสของผู้ถูกร้องไป โดยมีเหตุผลว่าผู้ถูกร้องได้ชี้แจงเป็นหนังสือในภายหลังยอมรับว่าไม่ได้กู้ยืมจากบุคคลทั้ง ๒ จริง แต่สัญญากู้ยืมเงินนั้นทำขึ้นเนื่องจากระหว่างวันที่ ๓๑ มกราคม ถึงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องเสียการพนันกาสิโน

มีหนี้ต้องชำระแก่พันตำรวจโท ปกรณ์ จำนวน ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท จึงให้นางสุรภักัญญาไปหาเงินกู้ปรากฏว่า นางสุรภักัญญานำเงินส่วนตัวที่มีอยู่โดยไม่ได้ให้ผู้ถูกร้องทราบ ไปชำระหนี้แทนให้ แต่อ้างกับผู้ถูกร้องว่าเป็นเงินที่ยืมจากบุคคลอื่นและให้ผู้ถูกร้องทำสัญญากู้ยืมเงินไว้ ผู้ถูกร้องเพียงจะทราบเรื่องในภายหลัง ทั้งนี้ นางสุรภักัญญาให้การยอมรับตามที่ผู้ถูกร้องชี้แจง ซึ่งผู้ร้องเห็นว่า เหตุที่ผู้ถูกร้องต้องแสดงรายการหนี้สินดังกล่าวไว้ในบัญชี ฯ ที่ยื่นต่อผู้ร้อง น่าเชื่อว่าเป็นเพราะเหตุที่ผู้ถูกร้องยื่นบัญชี ฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ป. ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘ ในขณะที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีสมัยรัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๓๘ ซึ่งบัญชีดังกล่าว ไม่ต้องเปิดเผยต่อสาธารณชน โดยได้แจ้งมูลค่าทรัพย์สินของผู้ถูกร้องและคู่สมรส รวม ๔๓,๒๔๐,๐๐๐ บาท แต่ในการยื่นบัญชี ฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญนี้ ต้องเปิดเผยต่อสาธารณชน และต้องมีการตรวจสอบความอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน ซึ่งปรากฏว่า ผู้ถูกร้องมีที่ดินเพิ่มขึ้นในชื่อตนเองเป็นที่ดินที่ตำบลโนนปอแดง อำเภอผาขาว จังหวัดเลย จำนวน ๓๕ แปลง และตำบลเวียงคำ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี จำนวน ๑ แปลง และในชื่อนางสุรภักัญญา ที่ตำบลปางหมอปลง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ๑ แปลง รวม ๓๗ แปลง ราคาขณะได้มาประมาณ ๒๐,๕๗๕,๐๐๐ บาท และเป็นรายได้มาระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนตุลาคม ๒๕๓๘ ในขณะที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีดังกล่าว ดังนั้น เพื่อมิให้รายการทรัพย์สินและหนี้สินที่เปรียบเทียบกับรายได้แล้ว มีกรณีที่น่าสงสัยว่าจะเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือไม่ จึงแสดงหนี้จำนวน ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยขอให้นายระวี และนายไพจิตร แสดงตนเป็นเจ้าหนี้ เพื่อให้สาธารณชนและคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการเพิ่มของทรัพย์สินของผู้ถูกร้องไม่ได้เพิ่มขึ้นผิดปกติแต่อย่างใด และพิจารณาจากกรณีที่ผู้ถูกร้องและคู่สมรสได้ร่วมกันใช้ชื่อบุคคลอื่นถือทรัพย์สินแทน รวมทั้งใช้เงินและใช้เช็คของบุคคลอื่นก็เป็นพฤติการณ์เช่นเดียวกัน จึงเชื่อว่าผู้ถูกร้องและคู่สมรสรู้เรื่องกันเป็นอย่างดี ข้อแก้ตัวของผู้ถูกร้องที่ว่า การทำสัญญากู้ยืมเงินที่เงินนั้น เป็นการกระทำของคู่สมรสจึงฟังไม่ขึ้น

ผู้ถูกร้อง ชี้แจงว่า ได้เดินทางไปเล่นกาสิโนที่ต่างประเทศเมื่อต้นปี ๒๕๔๐ เล่นเสียประมาณ ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท และขอร้องให้นางสุรภักัญญา จัดหาเงินกู้เพื่อใช้หนี้บริษัทตัวแทนกาสิโน คือ บริษัท เสริมสุวรรณ ทราเวล จำกัด ซึ่งนางสุรภักัญญา บอกผู้ถูกร้องว่า ได้ไปติดต่อขอกู้จากนายระวี และนายไพจิตรโดยนำสัญญากู้มาให้ดูและได้นำโฉนดที่ดินวางเป็นประกันไว้กับผู้ให้กู้ และแสดงหลักฐานการชำระเงินแก่พันตำรวจโท ปกรณ์ จำนวน ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ด้วย ผู้ถูกร้องจึงเชื่อว่าหนี้จำนวน ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ที่กู้จากนายระวี และนายไพจิตร เป็นหนี้จริง ทั้งๆ ที่จริงแล้วเงินที่ชำระหนี้แก่พันตำรวจโท ปกรณ์ เป็นเงินของนางสุรภักัญญาที่ได้แอบเก็บไว้โดยไม่ให้ผู้ถูกร้องทราบ แล้วแกล้งทำหลักฐานกู้ยืมเงินนายระวี และนายไพจิตร เพื่อให้ผู้ถูกร้องนำเงินมาชำระคืนแก่นางสุรภักัญญา หลังจากที่

ผู้ถูกร้องทำสัญญากู้ยืมเงิน ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ บาทแล้ว ต่อมาผู้ถูกร้องเล่นกาสิโนได้ นางสุรกัญญา จึงทวงให้ผู้ถูกร้องชำระหนี้นายระวี และนายไพจิตร ผู้ถูกร้องจึงมอบเงินให้ไปชำระหนี้ ทั้งนี้ ในระหว่างที่ยังไม่ได้มีการชำระหนี้ ผู้ถูกร้องได้เคยจ่ายดอกเบี้ยให้แก่นายพันธ์ศักดิ์ วิโรจน์เวชภัณฑ์ ซึ่งแจ้งว่า มาเก็บแทนเจ้าหนี้เป็นจำนวนเงิน ๖๐๐,๐๐๐ บาทด้วย

ข้ออ้างของผู้ร้องดังกล่าวสอดคล้องกับข้อเท็จจริงตามที่ผู้ถูกร้องอ้างจึงฟังได้ว่า นางสุรกัญญา คู่สมรสของผู้ถูกร้องมิได้ไปกู้ยืมเงินจากผู้ให้กู้ยืมเงินทั้งสองราย สัญญากู้ยืมเงินระหว่างผู้ให้กู้ยืมเงินทั้งสองรายกับนางสุรกัญญา ผู้กู้แทนผู้ถูกร้องเป็นสัญญาที่ไม่สมบูรณ์ เพราะไม่มีการจ่ายเงินให้ผู้กู้ไปตามจำนวนที่ระบุไว้ในสัญญา ส่วนผู้ถูกร้องได้แสดงรายการเอกสารสัญญากู้ทั้งสองฉบับไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเป็นการจงใจฝ่าฝืนบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่ จะต้องพิจารณาว่าผู้ถูกร้องมีเจตนาจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการไม่ตรงต่อความจริงดังกล่าวโดยมีเจตนาจะหลีกเลี่ยงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐหรือทำให้การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐมีประสิทธิภาพน้อยลงหรือไม่ ซึ่งเป็นปัญหาข้อเท็จจริงซึ่งทั้งสองฝ่ายยังโต้เถียงกันอยู่ ข้อกล่าวหาทางฝ่ายผู้ร้องเป็นเพียงความเห็นหรือข้อสันนิษฐานในข้อเท็จจริงที่มีอยู่เท่านั้นว่าผู้ถูกร้องจงใจฝ่าฝืนมาตรา ๒๕๕ โดยยื่นบัญชีแสดงรายการหนี้สินไม่ตรงต่อความจริง ส่วนฝ่ายผู้ถูกร้องอ้างเหตุความสำคัญผิดคิดว่าคู่สมรสของผู้ถูกร้องได้กู้ยืมเงินจากผู้ให้กู้ทั้งสองรายไปชำระหนี้การพนันแก่ผู้มีชื่อจริง จึงได้ระบุนี้เงินจำนวนดังกล่าวลงในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ข้อเท็จจริงดังกล่าวยังไม่อาจชี้ขาดไปทางใดทางหนึ่งได้ ผู้ทำคำวินิจฉัยเห็นว่าการชี้ขาดฟังข้อเท็จจริงดังกล่าวต้องอาศัยฟังจากพยานหลักฐานในทางคดีเท่านั้น ไม่อาจฟังจากความคิดเห็นหรือฟังจากข้อสันนิษฐาน ข้อเท็จจริงดังกล่าวความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ ประกอบการวินิจฉัยกรณีที่ ๔ ไม่ได้ทำให้ผลของการวินิจฉัยกรณีที่ ๒ เปลี่ยนแปลงไป จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยกรณีที่ ๔ นี้

ปัญหาต่อไปจึงมีว่า ผู้ถูกร้องต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ นับแต่เมื่อใด

ตามมาตรา ๒๕๕ ดังกล่าว ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่า จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๑ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๑ อันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง

- ก. นับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือ
- ข. นับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และ
- ค. ผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งตาม ข้อ ก. หรือข้อ ข.

ปัญหาข้อนี้ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยวินิจฉัยไว้ในคำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๔ วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ กรณีนายประยุทธ์ มหากิจศิริ จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่พ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า จงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ หรือจงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้ง ให้ทราบ การให้พ้นจากตำแหน่งทางการเมืองจึงไม่สามารถใช้บังคับได้อีก เนื่องจากผู้ถูกร้องได้พ้นจาก ตำแหน่งไปแล้ว ดังนั้นวันที่พ้นจากตำแหน่ง คือ วันที่พ้นจากตำแหน่งตามความเป็นจริง การแปลความ เช่นนี้ทำให้ มาตรา ๒๕๕ ใช้บังคับได้กับทุกกรณีไม่ว่าจะเป็นกรณีไม่ยื่นบัญชี ฯ เมื่อครบกำหนดต้อง ยื่นบัญชี ฯ ตามมาตรา ๒๕๒ หรือยื่นบัญชี ฯ เมื่อเข้ารับตำแหน่งตามมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) แต่พ้นจากตำแหน่งไปก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด หรือกรณียื่นบัญชี ฯ เมื่อพ้นจากตำแหน่ง ตามมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๒) หรือกรณียื่นบัญชี ฯ เมื่อพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ตามมาตรา ๒๕๒ วรรคสอง ทำให้เกิดความเป็นธรรมต่อผู้ถูกร้อง ไม่เกิดความเหลื่อมล้ำเรื่องการนับ เวลาการห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมือง อีกทั้งเป็นการกำหนดกรอบเวลาแก่ผู้ร้องในการตรวจสอบ ความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้อง

ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๕ วรรคสาม เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นตำแหน่งอันเป็นมูลเหตุแห่งการกระทำตามมาตรา ๒๕๕ เป็นการพ้นจาก ตำแหน่งก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยชี้ขาดว่า ยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิด ข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ การนับระยะเวลาที่ห้ามผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งใดๆ ทางการเมืองเป็นเวลา ห้าปีนั้น จึงต้องนับแต่วันที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งทางการเมือง อันเป็นมูลเหตุแห่งการกระทำตาม มาตรา ๒๕๕ นี้ คือ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๓ เป็นต้นไป

ในประเด็นนี้ ศาลรัฐธรรมนูญโดยเสียงข้างมาก ๑๐ ต่อ ๒ วินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องต้องห้ามมิให้ ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา อันเป็นตำแหน่ง ที่เป็นมูลเหตุแห่งการกระทำ คือ ตั้งแต่วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๓ โดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเสียง ข้างมาก ๑๐ คน คือ นายกระมล ทองธรรมชาติ พลโท จุล อติเรก นายประเสริฐ นาสกุล นายผัน จันทรปาน นายสุจิต บุญบงการ นายสุจินดา ยงสุนทร นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ นายอนันต์ เกตุวงศ์ นายอมร รักษาสัตย์ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง ส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเสียงข้างน้อย ๒ คน

คือ นายมงคล สระฐาน และนายอิสสระ นิตินันท์ประกาศ วินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ผู้ร้องตรวจพบการกระทำ คือ ตั้งแต่วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ เป็นต้นไป”

ส่วนผู้ทำคำวินิจฉัยให้ยกคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยวันพ้นตำแหน่งทางการเมือง

แต่กรณีของผู้ถูกร้องคดีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ตรวจสอบและมีมติเกี่ยวกับการกระทำฝ่าฝืนบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ เมื่อผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองไปแล้วทุกตำแหน่ง ผู้ทำคำวินิจฉัยจึงเห็นว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน (เงินฝาก) ในบัญชีต่างๆ หลายธนาคารรวมทั้งบัตรเครดิตซึ่งเป็นเงินฝากของผู้ถูกร้อง และ/หรือคู่สมรสที่เปิดบัญชีในนามของบุคคลอื่นหลายบัญชี หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ อันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ โดยผู้ถูกร้องจงใจฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าวทั้งในการยื่นบัญชี กรณีเข้ารับตำแหน่งทางการเมือง และกรณีพ้นจากการดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นหลายครั้งหลายครา จึงถือได้ว่าเป็นกรณีที่ไม่อาจหาวันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ ตามข้อ ก. ได้ ผู้ทำคำวินิจฉัยจึงมีความเห็นว่า กรณีของผู้ถูกร้องจึงต้องถือวันพ้นจากตำแหน่งทางการเมือง คือวันที่ตรวจพบการกระทำดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในเบื้องต้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ตรวจพบและลงมติว่าผู้ถูกร้องมีการกระทำฝ่าฝืนมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๕ จึงมีความเห็นว่า วันที่ผู้ถูกร้องต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีควรเริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๕ เป็นต้นไป ดังเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น

จึงวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องมีเจตนาจงใจทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติในมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับตั้งแต่วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นวันที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจพบและมีมติดังกล่าว

นายปรีชา เฉลิมวณิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ